Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!
Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ
CUMARTESİ 5 TEMMUZ 1980
10 LİRA

SOVYET MUHALİFLERİNDEN VLADIMIR BUKOVSKI, MOSKOVA OLİMPİYATLARI VE YUMUŞAMA SİYASETİ ÜZERİNE GÖRÜŞLERİNİ AÇIKLIYOR

Hazırlayan: Yavuz Çekirge

"SOVYETLER AFGANİSTAN'I GELECEK TEPKİLERİ HESAPLAYARAK İŞGAL ETTİ"

8.SAYFADA

Karlıktepe olayından sonra rastgele gözaltına alınan çok sayıda yurttaştan Aziz Aras ve Songül Kayabaşı ölmüştü

GÜLSEREN MENDEKLİ: "Kendinde olmayan Aziz Aras'a sorulara hırlama sesinden başka cevap veremediği halde, elektrik işkencesi yapıldı. Aras daha sonra hastaneye kaldırıldı. Öldüğünü birkaç gün sonra öğrendim. Polis, Aziz Aras'ın Tugaydan 1. Şubeye kötü durumda getirildiğini ifademe yazdırarak, sorumluluğu sadece askeriyenin sırtına yüklemeye çalıştı."

Gazetemiz çalışanı Mendekli:

«1. Şubede elektrik işkencesine uğradım»

Basın toplantısı düzenleyen TİKP Genel Başkanı Doğu Perinçek: «Hükümet ve Sıkıyönetim, emir ve denetimleri altındaki memurların yaptığı işkenceleri araştırmak ve suçluları adalete sevketmekle yükümlüdürler»

İSTANBUL (ÖZEL)

TÜRKİYE İşçi Köylü Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek, dün TİKP İstanbul İl Merkezinde bir basın toplantısı yaparak, İstanbul 1. Şubede işkence gören Aydınlık gazetesi muhabiri Gülseren Mendekli'yi basın mensupları ile tanıştırdı. Doğu Perinçek, özetle şunları söyledi:

"Bilindiği üzere bir süre önce bir asteğmen ve bir er Kartal Karlıktepe Mahallesinde teröristlerce katledilmişlerdi. Partimiz, bu eylemi nefretle kınamıştı.

"Olaydan sonra Karlıktepe halkının uğradığı baskı ve işkenceler ise, bugün toplumumuzun başka bir yarasıdır. Karlıktepe olayından sonra insanlar rastgele toplanmış ve ağır işkenceler görmüşlerdir. Bu işkenceler yüzünden iki yurttaşımız hayatlarını kaybetmiştir. Aydınlık gazetesinin olayı izlemeye giden muhabiri Gülseren Mendekli 16 gün gözaltında tutulmuş ve işkenceye uğramıştır.

"Bilindiği gibi, aynı soruşturma sırasında gözaltına alınan Aziz Aras hastanede öldü. Songül Kayabaşı adlı kızın da, gözaltından bir araştırma için evine götürüldüğü sırada üçüncü kattan atlayarak intihar ettiği görevlilerce açıklandı. İntihar etmiş olsa bile, soruşturma sırasında insanların çıkış yolu olarak ölümü görmesi, yapılanların vahametini ortaya koymaktadır. Üstelik Kayabaşı, öldüğü gün yapılan duruşmada Sıkıyönetim Mahkemesince serbest bırakılmıştı.

"Anarşi ve terör örgütleri ile halk arasında ayrım yapmayan anlayış, bugün doğrudan doğruya suçsuz olan halka baskı yaparak terörü önleyebileceğini sanmaktadır ve bu yöntemin adına da "suyu kaynatarak balıkları öldürmek" adı verilmektedir.

"Anarşi ve terör kaynaklarını

(Devamı sa. 6 sü. 3'de)

TİKP Kartal İlçe Başkanı Yalçın Büyükdağlı ve Gülseren Mendekli ile basın toplantısı yapan Perinçek şöyle dedi: "Anarşi ve terör kaynaklarını doğru tespit etmeyen hükümet, bugün doğrudan kitlelerin hedef alınmasının sorumlusudur. Bu tutum, kitleleri tarafsızlaştırmaktan, halkın desteğini kaybetmekten başka bir sonuç getirmemektedir. Bundan yararlanan da doğrudan doğruya anarşi ve terör odakları olmaktadır."

...BİRLEŞİN! 10 LİRA | ...saldırılara da göz yummak demektir — 8 SAYFADA

Asteğmen ve bir erin öldürülmesi tepkiyle karşılandı

TİKP Başkanlık Kurulu: «Askere kurşun sıkanların 15-16 Haziran'la hiç bir ilgileri yoktur»

- TİKP açıklamasında "Görevlilerin, bu tür eylemlere itibar etmeyen Kartal'ın emekçi halkıyla anarşist grupları ayırdetmesini ve halkı tedirgin edecek uygulamalara gidilmemesini" istedi
- Perinçek, 1. Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanı Necdet Üruğ'a başsağlığı telgrafı çekti

«Askere kurşun sıkanlar, Rusya'ya hizmet ediyorlar»

16 Haziran günü, Kartal Karlıktepe'de Aktancılar diye bilinen grup tarafından jandarmaların üzerine ateş açılmıştı. Olay sırasında bir asteğmen ve bir jandarma eri ölmüştü. Gazetemizin olaydan sonraki yayınında cinayet şiddetle kınanıyordu.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı, Haydarpaşa Askeri Hastanesinde ölen genç hakkında açıklama yaptı:

Sıkıyönetim: «Mehmet Önsoy işkenceden değil, ülserden öldü»

- Açıklamada işkence iddialarına yer verdiği için, gazetemiz ile birlikte Cumhuriyet ve Demokrat gazeteleri sorumluları hakkında yasal işleme başlanıldığı belirtildi

İSTANBUL (AA)

1. Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığınca dün yapılan açıklamada Haydarpaşa Askeri Hastanesinde tedavi altındayken ölen Dev-Yol taraftarı sanık Osman Mehmet Önsoy'un ölümünde "İşkence eyleminin bulunmadığı" bildirildi.

Birinci Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığının konu ile ilgili açıklaması şöyle:

"1—) 5 Mayıs 1980 günü Top-

(Devamı sa. 6 sü. 3'de)

"Batının dayanışma içinde olması Sovyetleri caydırıcı bir etken olacaktır"

Erkmen: "Ortadoğu'da barışın önündeki başlıca engel İsrail'in tutumudur

HAYRETTİN ERKMEN

- "Sovyetler Birliği, petrol ülkelerine doğrudan saldırı yerine bu ülkelerde ekonomik, sosyal ve mezhep farklılıkları zemininden yararlanıyor."

İSTANBUL (AA)

TÜRK Atlantik Anlaşması Derneği tarafından düzenlenen "Ortadoğu, Türkiye ve NATO" konulu sempozyum dün Tarabya otelinde çalışmalarına başladı. Sempozyumda konuşan Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen, "Güneybatı Asya bölgesinin istikrar içinde olması, NATO'nun bu bölgeye en yakın ucundaki Türkiye için özel bir önem taşımaktadır. Bölge güvenliği açısından alınacak önlemlerde Batının tesanüt ve işbirliği içinde hareket etmesi Sovyetler üzerindeki caydırıcılık etkisini en yüksek düzeyde tutmak bakımından yararlı olacaktır" dedi.

Erkmen özetle şunları söyledi: "Bölgenin en önemli istikrarsızlık unsurunu, otuz küsür yıldan beri devam eden Ortadoğu sorunu teşkil etmektedir.

(Devamı S. 6 Sü. 5'te)

Cumhurbaşkanlığı düğümünü çözmek için bir umut

Yeni adaylar için Çağlayangil'in atayacağı senatörler bekleniyor

- Eski 1. Ordu Komutanı Kemal Atalay'ın adı CHP'de olumlu karşılanıyor.
- CHP kaynıyor, muhalefet Parti Meclisi için Olağanüstü Kurultay istiyor, Genel Yönetim durum değerlendiriyor.

AP Türün'ü çekerse, Ecevit yine diyalog önerecek.

ANKARA(ÖZEL)

110 tur atılmasına rağmen henüz sonuçlanamayan Cumhurbaşkanı seçimini bir sonuca bağlayabilmek için Ankara gözlerini Çankaya'ya çevirdi. Cumhurbaşkanı Vekilinin pazartesi gününe kadar ata-

(Devamı sa. 6 sü. 4'de)

Bağımsız milletvekilleri Mataracı, İşgüzar ve Korkut CHP'ye girdi

- Ecevit: "Demirel, Parlamentosuz ve Cumhurbaşkansız bir Türkiye'den rahatsız olmamaktadır"

ANKARA (ÖZEL)

Bağımsız milletvekilleri Tuncay Mataracı, Hilmi İşgüzar ve Hasan Korkut, dün düzenlenen bir törenle CHP'ye girdi. CHP Genel Merkezinde düzenlenen törende konuşan üç milletvekili Türkiye'nin bugünkü şartlarında daha fazla bağımsız kalmanın yararına inanmadıklarını ve Atatürk milliyetçiliğini kendisine rehber edinmiş CHP'ye katıldıklarını söyledi. Törende konuşan CHP Genel Başkanı Ecevit de, 1977 sonlarında faşizme doğru sürüklenen ülkeyi AP içinden çıkan ve vicdanlarının sesine kulak kabartan yurtsever milletvekilleriyle birlikte kurtardıkla-

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

TİKP Basın Bürosu: "Devlet kuvvetleri komandoların yanında yer alıyor"

Çorum'da MHP'nin cuma namazı tertibi

Terlemez, Mutluevler, Üçevler ve Çıtlıkpınar'da 30'a yakın ev MHP'lilerce yakıldı

Faşistler cami bombalandı deyip saldırıya geçtiler

- Olaylar sırasında 6 kişi öldü. Milönü Meydanında halka ateş açan güvenlik kuvvetleri bir yurttaşı öldürüp, bir yurttaşı da ağır yaraladılar. Yüzlerce kişi meydandan otobüslerle götürülüp gözaltına alındı.
- TRT'nin 19.00 ana haber bülteninde "Camiye patlayıcı madde atıldı" şeklinde kışkırtıcı yayın yapması tepkiyle karşılandı.
- MHP'lilerin göstermesi üzerine, polis ve komando birlikleri tarafından aranan evler, daha sonra MHP'liler tarafından ateşe verildi.

YAZISI 6. SAYFADA

U-2 uçakları yeniden gündeme geldi

Demirel: U-2 uçaklarını Rusya'ya sormaya gerek yoktur

Ecevit: "U-2'lerin uçmasına izin vermemiştik"

- **Türkiye'yi ziyaret eden ABD Senatosu heyetinin raporu: "Türkiye U-2 uçaklarına izin verirken, Sovyetlerin onayını aramayacak"**

ANKARA (ÖZEL)

BBC Radyosunun U-2 uçakları konusundaki bir yayını üzerine, konu yeniden gündeme geldi. Demirel bu konudaki bir soruyu cevaplandırırken "U-2 uçaklarının uçması konusunda kararı biz veririz. Ya evet deriz, ya da hayır. Rusya'ya danışmaya gerek yoktur" derken CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, bu uçakların

içten geldiği gibi

NİMET ARZIK

Dostum Müntekim bey der ki

Bugün, evinin yükseldiği arsa, astronomik bir değerdedir. Astronomiyi de aşıyor. O gün işte, birkaç banknotla kapatılabilirdi. Bodrum'un tam göbeğindeydi. Hani İstanbulluların, Ankaralıların, burunlarından ayırmadıkları, iki merkezi koydan birinde... Sonradan Müntekim beye, bu arsayı kapattığı için zamanında, "ne akıllı" dediler...

Ömründe, spekülasyon fikri, beyninden geçmemiştir. Ama, genç yaşta, çile görmüş, cezaevi görmüş, örselenme görmüş olduğu için, "Burası son uğrağım olacaktır" diye düşünmüştür Bodrum için. Ama dağın arkasından başka bir dağın yükselmesi gibi, son uğrak sanılan yerin ardından da, yeni ufuklar açılabilir...

"Müntekim abi" diyorlar kendisine Bodrumlular. Aydınlık, mütevazi, rahat evinde, çalışır bütün gün: Okur, yazar, çeviri yapar. Çevirilerinde, yazardan fazla titizdir. Bir nüansı tam vermek için, saatlerce uğraştığını gördüm.

Yazın evin önündeki kumsal dolar, yanıklaşan vücutlarla. Kışın, kumsal bizimdir. Deniz yeşillenir, mavilenir, morlanır oracıkta. Dalgalanır, sakinleşir, fırtınalanır, köpüklenir... ve bazen günlerce, kocca Akdeniz, bir fısıltıdan ibarettir.

Müntekim beyin kalın kaşları, son derece duygulu ve yumuşak bir benlik üzerine çatılmıştır.

Her Bodrum'a gittiğimde, çok şey öğrenirim ondan. Ders gibi öğretmez öğrettiğini, tokat atar gibi öğretmez... konuşmasının doğal akışında birtakım zenginlikleri oltalar insan.

ÇİZGİMİZ O, BİLGİMİZ O,

Yana yakıla, gene bir çeviriden söz ediyordum ona. Çevirinin sahibi, kültür alanında fetişleşmişti. Dimbaud'nun, "Serseri Teknesi"nin Fransızcasını, dize dize söylüyor, Türkçe çevirisinin giriştiği katliamı, yana yakıla yansıtıyordum.

Yıllarca, bazı grupların bireylerinin birbirlerini ağırladıklarını görmüştüm. Onun için işte, takır takır ünler ve ünlerin gölgeleri hâlâ toprağımızda gezinir durur... Köprü başlarında!

Burda, sözünü ettiğim, "Üstad", Müntekim beyin yakın dostuydu. Yılları beraber akmıştı, en değerli çağda, delikanlılık çağında.

Kafaca, az bulunur dürüstlükteydi Müntekim bey...

– Yok, dedi... öyle grup, grupman meselesi filan burada yok... Bazen belki, birbirlerini körükörüne tutanlar olur. Ama biz, belki, bir dili, şunun bunun kadar iyi bilsek, bazılarını dev olarak görmezdik... Biz kendi bilgi çizgimize göre, yer veriyoruz ve yargılıyoruz...

Son derece mütevaziydi. Söylediği gerçek, aslında ürperticiydi, bana bütün haksızlıkları, iddialı davulların en olmayacak kültür alanlarında otorite kurmalarını, bilirkişi düşmanlığını, yetişmiş insana kan kusturmaları, koca koca makamlarda, oluşmamış beyinlerin kıçın kıçın yerleşmelerini, ve alt bir seviyeden çok az kişinin rahatsız olduğunu, koyu cehalete karşı tepkisizliği aydınlatıyordu, acı bir aydınlıkta.

Müntekim bey de bu çizginin baş kurbanlarından biriydi... Ve isteye istemeye, Kara Adanın karşısında, eflatundan mora, mordan yeşile çalan denizin kıyısında, son uğrak sandığı, sürgün yaşamını seçmişti o. Bu bir tür talaso-terapiydi... (Denizle tedavi...)

Kasıntı kasıntı, bürokratlar geliyordu gözümün önüne, ezkaza, iyi bir iş yeşermeye başlarsa, kazma kürek kibrit suyu eken aksırıklarını iktidarlara pahalıya satan, eblemçüşler geliyordu aklıma... Bir gün herhalde Türkiye'ye çok şeyin sahtesi gelip geçtikten sonra, aynı şeylerin gerçeği de gelecekti, ama ne uzun çileler pahasına...

Evet... Çizginin yüksekliği o kadardı, o kadarcıktı. Üç-beş slogan, birkaç yavelik, yarım yamalaklık artığı, iki üç kulaktan dolmalıkla, işi, bütün bir ömür "idare edebiliyordu", hem de, kendisinden çok parlak insanların kaderine sahip olarak.

Gerilik, başka şeye demezler ki... Geriliğin kuyruğu boynuzu yoktur ki!

VİVETTE HANIMA SEVGİLERİMLE:

Hayal meyal, Zeynep ve Vivette adlı iki kızkardeşi anımsıyorum. Acaba, onlardan biri mi, Cumhuriyet gazetesinde, Enis Batur'un yazıları hakkında o zarif satırları yazan kişi?

Çok haşin, çok alışılagelmiş bir yanıt aldı, ve ben, umut budalası ben, bir yazar, bir çizer, o haşin yazının karşısına dikilecek sandım. Dikilmedi. Günlerce, gazeteleri karıştırdım ve hiç okumayacağım yazıları okudum durdum.

"Levanten kültürü"ne veriyordu Enis Batur, Vivette hanımın dediklerini...

Babası bile hâlâ genç olduğu için, çok genç olmalı Enis Batur, ve çok "dokunulmaz"...

Demek ki, zihniyet, döne döne, hep aynı eksenin çevresinde, aynı titreşimlerle dönüyor. Demek ki, en ufak, en zarif, en hafif, ve de en gerçek tenkit yazısına tepki bu: Saldırı... ve karşısındakini pasifize etmek için, aynı yöntemler, Sultan Palamuttan beri...

İsterdim ki, yeni kuşaktan olan Enis Batur'un tepkisi, geceyarısı, bana bir yazı için öfkelenip, kendisini Kültür Bakanlığı Müsteşarı diye tanıtıp, "Gel göbek atmaya meraklıysan, benim karşımda at" demek kabalık hakkını öz özünde bulandan farklı olsun...

– Neden bu selvi gibi umutlarla besleniyorsun hep?...

– Gönlün dilekleri, sayısız ve sonsuzdur da ondan. Başka neden yok. Var mı?...

düşünce dünyası

SAHTE TKP'NİN EYLEM BİRLİĞİ TAKTİĞİ

Ahmet Özdemir

RUSYA'nın, bir Ortadoğu ülkesi olan Türkiyemizi çökertme ve sömürgeleştirme çabalarını giderek artırdığı bir dönemde yaşıyoruz. Rusya'nın bu amacına bağlı olarak, ideolojik, siyasi ve örgütsel çalışma yapan sahte TKP, son zamanlarda Eylem Birliği adında yeni bir taktikle ortaya çıktı. Bu yeni taktiğin ne ifade ettiğini gözden geçirerek, TKP ile bilinçli veya bilinçsiz olarak Eylem Birliğine girenleri uyarmak istiyoruz.

Bilindiği gibi, TKP 1977 yılında ortaya Ulusal Demokratik Cephe (UDC) önerisini attı. UDC'nin ne olduğu resmi ve resmi olmayan TKP yayın organlarında uzun uzun anlatıldı. Bu nedenle, burada tekrarlamaya girmeyi gereksiz görüyoruz. Buna rağmen, özlü bir şekilde UDC'nin ne ifade ettiğini öğrenmek isteyenlerin, Afganistan topraklarının Sovyet orduları tarafından işgal edildiği günlerde, Politika gazetesinin attığı şu manşeti okumaları yeterlidir: "...Afganistan'da UDC kuruluyor...".

1977 yılındaki UDC önerisi, başta CHP olmak üzere TİP ve TSİP gibi partilerce de kabul edilmedi. Bunun üzerine TKP, 1979 sonbaharında Eylem Birliği önerisiyle tekrar ortaya çıktı. Eylem Birliği de, TKP yayın organları tarafından iyice işlendi, anlatıldı. Son olarak, Prag'da yayınlanan "Barış ve Sosyalizmin Sorunları" adlı derginin Şubat 1980 sayısında TKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri İ. Bilen'in, Eylem Birliğini etraflıca ele alan bir yazısı yayınlandı. Yazı, "Ulusal Demokratik Güçler Sömürü ve Baskı Politikasına Karşı" başlığını taşıyor. Yazıda, İleri Demokratik Devrim (İDD) Ulusal Demokratik Cephe (UDC) ve Eylem Birliği meseleleri uzun uzun ele alınmakta ve bu 3 kavram arasındaki ilişkiler tahlil edilmekte. Eylem Birliği hakkında şöyle deniyor:

"...UDC'nin gerçekleşmesinin vazgeçilmez şartı, devrimin öncü gücü olan işçi sınıfının Eylem Birliğidir..."

Yani UDC'yi gerçekleştirebilmek için, Eylem Birliğini gerçekleştirmek zorunlu görülüyor. UDC ile Eylem Birliğinin aynı şeyler olmadığı, Eylem Birliğinin UDC'ye göre daha geniş bir cephe olduğu ise şöyle ifade ediliyor:

"...Bu hareket, emperyalizmin ve tekellerin temellerine saldırı için yeni imkanlar yaratacak ve İDD için çıkış noktasını hazırlayacaktır. Bu hareketin ilk adımı, en geniş demokratik güçlerin Eylem Birliği olmalıdır. Bu hareket, UDC ile aynı şey değildir. En geniş çevreleri savaşımda biraraya getirebilmek için, Eylem Birliğinin siyasi programı, sınırlı ve aktüel hedefleri öngörmelidir..."

İ.Bilen'in bu yazdıklarından açığa çıkan şudur: TKP, İDD adını verdiği faşist diktatörlüğü kurabilmek için iki aşamalı bir cephe stratejisi izlemektedir. Bu aşamalar, aynı amaca hizmet etmeleri bakımından eş anlamlıdır. Ancak, kapsamlarının genişliği açısından birbirinden farklıdır. Eylem Birliği, cephe stratejisinin ilk aşamasını, UDC ise ikinci aşamasını oluşturmaktadır. Her iki aşamanın gerçekleşmesinden sonra ise, yurdumuzun sömürgeleştirilmesi, diğer bir deyimle İDD'nin yapılması tasarlanmaktadır. Böylece, Eylem Birliğinin İDD için bir araç olduğunu TKP'nin kendi ağzından öğrenmiş bulunuyoruz.

Daha sonra, bugünkü şartlarda Eylem Birliğinin siyasi programının ne olabileceği ele alınıyor. Diğer bir deyimle, hangi paravanalar ardına gizlenerek demokratik çevrelerin kandırılabileceği ve Rus işgaline giden yolda ortak yolculuğa çağrılabileceği izah ediliyor:

"... Emperyalizmin ve NATO'nun baskısına, gericiliğin demokratik özgürlüklere yönelik saldırılarına ve giderek artan faşist tehlikeye karşı direnme... Tekellerin, iktisadi krizinin yükünü emekçi halk üzerine yıkma çabalarına karşı savaşım... Kürt toplumunun maruz kaldığı milli baskıya ve Türk şovenizminin kırkırtmalarına karşı savaşım... Barış ve askeri yumuşama, silahsızlanma için savaşım..."

Yukarıdaki cümlelerden anlaşıldığı gibi, TKP, emekçi halkımızın iktisadi refah ve özgürlük gibi en haklı taleplerini kendi gerici amacı için kullanmak istemektedir.

Eylem Birliğinin siyasi programı anlatıldıktan sonra, UDC dışında kalan çeşitli siyasi parti ve çevrenin, bu program etrafında nasıl toparlanabileceği ele alınıyor. Bu bölümde esas olarak CHP'nin durumu tahlil edilmekte ve CHP'nin İDD yolunda maşa olarak kullanılmasında karşılaşılan zorluklar dile getirilmekte:

"... Bu partinin yöneticileri İDD düşüncesini reddediyor ve UDC kurulması çabalarına karşı çıkıyorlar. Ancak, bu partinin oldukça rengarenk bir sosyal yapıya sahip olduğu da dikkate alınmalıdır... Bu parti içinde, emperyalizmin ve tekellerin taraftarlarından sosyal-demokratlara kadar, değişik akım ve güçler temsil edilmektedir. Sonuç olarak parti, aşırı gericiliğe karşı çıktığından ve sol kanadı demokratik mevzilere eğilim gösterdiğinden, objektif olarak CHP'yi somut bazı meselelerde Eylem Birliği içine çekmek mümkündür..."

CHP'nin yanı sıra Eylem Birliğine çekilmesi öngörülen güçler şöyle sıralanmış: Kürt toplumu ve "Maoizme" karşı olmaları şartıyla küçük burjuva devrimcileri... Öte yandan Kadın Hareketi ve Barış Hareketi içinde de TKP için büyük imkanlar bulunduğu önemle vurgulanmakta... Doğu Berlin'deki TKP'nin Sesi Radyosunun Türkiye'nin milli savunmasına saldıran yayınından hemen sonra bazı yazarların aynı yönde bir saldırıya girişmeleri ile bu imkanların neler olduğunu öğrenmiş bulunuyoruz..

İ. Bilen'in yazısı, bütün engellere rağmen, İDD'nin gerçekleştirilmesi yolunda Eylem Birliği taktiğinin somut başarılar kazandığını da vurguluyor. Bu durum şöyle anlatılıyor:

"...Bütün bölücü çabalara rağmen tek tek sendikalarda sınıf temeli üzerinde Eylem Birliği eğilimi güçlenmektedir. Bu eğilim, örneğin Metal Endüstrisi, Cam Endüstrisi ve Petrokimya işkolundaki işçilerin birlik içindeki eylemlerinden görülebilir...

"... Eylem Birliği için bir başka örnek olarak, Batı Avrupa'ya nükleer silah yerleştirilmesine karşı, faşist güçler tarafından desteklenen Demirel hükümetine karşı, terör ve baskılara karşı halen gelişmekte olan savaşım gösterilebilir. Bu savaşımda TKP, TİP ve TSİP, öte yandan CHP içindeki bazı grupların Eylem Birliğinin örgütlenmesi için somut adımlar atılabilmiştir..."

Metal işkolundaki Eylem Birliği ile, Maden-İş ve Otomobil-İş arasında 25 Ekim 1979 günü alınan Eylem Birliği kararı kastedilmektedir. Diğer işkollarındaki Eylem Birlikleri ise Hürcam-İş ve Kristal-İş, Petrol-İş ve Petkim-İş arasındadır. Banka ve Büro işkolunda ise, Bank-Sen, Sosyal-İş ve Tez Büro-İş Sendikaları arasında Eylem Birliği kararı alındığı bilinmektedir.

Yazıda ilginç olan bir nokta, CHP içindeki bazı grupların da Eylem Birliği içine çekildiğinin açıklanmasıdır. Bu grupların hangi gruplar olduğu, önümüzdeki günlerde ortaya çıkacaktır. Bir bakıma, CHP yönetiminin Afganistan işgali karşısında "sus-pus" olması bile, TKP'nin Eylem Birliği taktiğini güçlendirici bir etkendir. Durmadan Güney Amerika modelinden bahseden Ecevit'in, biraz da kendi partisine bakıp, Afganistan modelinin hazırlanıp hazırlanmadığına dikkat etmesi gerekmez mi?

Sonuç olarak, TKP ile Eylem Birliğine giren CHP'li gruplar, Kürt grupları, TKP'nin kendi deyimiyle küçük burjuva devrimcileri ve DİSK'ten, Otomobil-İş'ten, Tez Büro-İş'e kadar bütün parti, grup ve sendikalar artık ne yaptıklarının farkına varmalıdırlar. Eylem Birliği, tek başına bir taktik değildir. Eylem Birliği, sahte TKP'nin Türkiye'yi bir Rus sömürgesi yapma amacına sıkı sıkıya bağlı bir taktiktir. Bu gerçek görmemezlikten gelinemez. Hele hele bazı sendikaların ileri sürdükleri "Bizim TKP gibi bir illegal örgütle ilişkimiz yok ki... Biz, Maden-İş'le, Bank-Sen'le, vs. ile Eylem Birliği yapıyoruz" gibi boş gerekçelerle işçi sınıfı ve 45 milyonluk bir halk uyutulamaz. Tabii ki TKP, yönetiminde olduğu sendika ve kuruluşlar aracılığı ile Eylem Birliği yapacaktır. TKP adlı örgütü oluşturanlar, Doğu Berlin'deki mültecilerin yanı sıra, Eylem Birliği yapılan sendikaların yoneticileridir de.

TKP ile Eylem Birliğine girenler için İ.Bilen şu cümleleri yazmayı da ihmal etmemiş:

"... TKP, propaganda ve ajitasyonda özgürlüğü ve ortak çalışma çerçevesinde hareket özgürlüğünü savunur. Ancak komünistler, ideolojik meselelerde kesinlikle taviz vermezler..."

Son cümleye dikkat edilmelidir. TKP, ideolojik meselelerde taviz vermiyor... Nedir TKP'nin ideolojisinin esası? Türkiye'yi bir Rus sömürgesi yapmak. TKP ile Eylem Birliğine girenler bu konuda ne düşünüyorlar?...

Yurdumuzu Rus sosyal-emperyalizmine peşkeş çekmek için, son olarak Eylem Birliği taktiği ile ortaya çıkan TKP'nin bu tuzağına düşen tüm kuruluş ve kişiler zaman kaybetmeden bu duruma son vermelidir. Bu kuruluşların tabanındaki insanlar, TKP ile Eylem Birliğinde ısrar edenlere karşı geniş çaplı bir mücadeleye girmelidir. Çünkü, son tahlilde, Eylem Birliği taktiğini boşa çıkartmak demek, 45 milyonluk halkımıza vurulması planlanan Rus marka kölelik zincirinin önemli bir halkasını parçalamak demektir.

HALKIN SESİ

GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

BU FOTOĞRAF ORTOPEDİ DOKTORUNUN RAPORUNA CEVAPTIR

Yukarıdaki resim, Sivas Cumhuriyet Ortaokulu Müdür Muavinindir. 20.6.1980 günü MHP militanı Nevzat Kurt ve Rahmi Büzsun, ilk önce okul içinde öğretmenlere saldırmış, olay çıkarmışlar. Bu ara Mustafa Altun isimli öğretmen bıçakla yaralanmıştır. Ders bitiminde okuldan gitmekte olan öğretmenlere bunların başını çektiği bir grup saldırmış ve müdür muavini İbrahim Koç'u koma durumuna getirip öldü diyerekyolun ortasında bırakıp gitmişlerdir.

Olay Sivas Savcılığına intikal etmiş, savcılık iki saldırganın suçları asayişi bozuculuk olarak tutuklanmalarını istemiş, ancak nöbetçi Sulh Ceza Mahkemesi, sanıkları serbest bırakmıştır.

İbrahim Koç'un kafasına indirilen sopalarla kafa kemiğinde çatlamalar olmuş, kafası muhtelif yerlerinden kırılmıştır. Sivas'ta beyin cerrahı bulunmadığından, Kayseri'ye gönderilmiş, uzun süre ölümle pençeleşmiştir. Bu haldeyken, beyin cerrahisi alanında bilgisi olmayan ortopedi uzmanı "hayati tehlike yoktur" raporunu vermiştir.

Bu rapor incelenmeye değer. Türk Tabipler Birliğinin dikkatine sunuyoruz. Özellikle siyasal nitelikteki olaylarda bu türden yanlı raporlar verildiği görülmektedir.

Sulh Ceza Mahkemesinin salıverme kararı, Ceza Usul Kanuna aykırıdır. Sanıklar olay yerinde bulunduklarını, ancak kendilerinin saldırıya uğradığını iddia etmiştir. Oysa sanıkların herhangi bir yara bereleri yoktur. Mustafa Altun isimli öğretmenin bıçaklandığına dair raporu, İbrahim Koç'un ise beyin kanaması geçirme durumu vardır. sanıkların bu ifadeleri olayın faili olduklarını göstermektedir.

Ceza Muhakemeleri Usulü Yasasının 104. maddesinde tevkif sebepleri sayılmıştır. İlk şart, suçluluk konusunda emare bulunmasıdır. Emarenin bulunması halinde, delillerin değiştirilmesi, yok edilmesi, tanık beyanlarının değiştirilmesi durumlarının bulunması veya suçun asayişi bozucu nitelikte olması durumlarında sanık tutuklanır.

Yani öğretmenlere saldıranlar için, bir değil birçok tutuklama sebebi mevcuttur. Savcılık isteminde de, suçun asayişi bozucu olduğu ve bir kısım sanıkların kaçmakta olduğu ifade edilmiştir. Buna rağmen saldırganlar tutuklanmıştır.

Okul basan, yol kesen, ölüm derecesinde adam döven faşist militanlar yargının müsamahasını da görürlerse, kim bunları durdurabilir? MHP'nin ölüm makinesi durumuna getirilen Tüysüzler, Oduncular böyle kanıksanmadılar mı? Bugün yol kesen serbest bırakılırsa yarın bunların adam öldürmemesi için bir sebep var mıdır? Zaten komandolar suça itilirken nasıl olsa hesap sorulmaz imajı yaratılmaktadır. İlk defa suç işledikten sonra, gerekli cezayı görmeyen, tutuklanmayan 18 yaşındaki bir genç, yarın elini rahatlıkla kana bulayabilir.

Türkiye bugünkü duruma gökten zembille inmedi. Birtakım kişilerin, kurumların, kuruluşların görevini yapmamasının sonucu gelmiştir. Kimse bunu inkar edemez.

Saldırıya uğrayan İbrahim Koç'un saldırıdan sonraki durumunu gösterir raporunu yukarıya aldık. Bu hale getiren saldırganlar, ne emniyette okşanır, ne de mahkemece tutuklanır. Oysa hiç yoktan karakollara götürülen ve işkenceler sonucunda canını yitiren pek çok masum insan var orta yerde. Bu taraflı tutumdur, anarşinin bu boyutlara ulaşmasının sebebi.

Türk Tabipler Birliğini raporu incelemeye, Yüksek Hakimler Kurulu Sivas Sulh Ceza Mahkemesi kararını incelemeye davet ediyorum.

Av. Hüseyin GÖKÇEARSLAN

Kadro verilmediği için kanuni olanaklardan mahrum kalıyorum,

Ben Gaziosmanpaşa'ya bağlı Çörüş köyünde orman muhafaza memurluğu yapmaktayım, bana hâlâ kadro verilmedi. Kadro verilmediği için birtakım kanuni olanaklardan mahrum kalıyorum.

Hayat pahalılığının hızla arttığı günümüzde aldığımız az miktardaki paralarla geçinmemiz çok zor oluyor. Biz okuldan mezun olalı 2 yıl olduğu halde neden kadromuz verilmiyor.

Biz ormancılar üzerinde haddinden fazla yük olduğu halde, ülkemizin en önemli zenginlik kaynaklarını koruduğu halde, bizim durumumuza neden önem verilmiyor.

Antalya'da açıkta bulunan kadro olduğu halde ve Antalya Orman Başmüdürlüğüne bildirildiği halde biz neden kadrosuzuz.

Ülkemizin en çok kâr getiren bu güzelim ormanlarını biz ormancıların korumasına rağmen bize ne zaman önem verilecek?

Orman Muhafaza Memuru

Mehmet Udul

Gaziantep Eğitim Enstitüsünde 'güneş banyolu' eğitim

Gün batımına kadar güneşin altında dirsekler ve yüz yere değecek şekilde 3-4 saat yatırılmak 3-4 saat sırt üstü yatırılmak. Bazen saatlerce tek ayak üzerinde bekletilmek. Aç ve susuz bırakılmak. Sigara içmek, tuvalet ihtiyacını karşılamak yasak.

Bayılmış olsan bile yüzüne su dökülüp ayıltılarak tekrar güneşin karşısına getirilirsin. Akşam üstü, güneşin yakıcı etkisi geçince betonun üzerine hareketsiz bir şekilde yatırılırsın.

Burada saydıklarım bir film sahnesi değildir. Bunlar Gaziantep Eğitim Enstitüsünde öğrencilerin en az haftada bir gün boyunca gördükleri bir "eğitimdir." Branş dersimiz haftada 8 saattir. Ama güneşin karşısında kalmak haftada 8 saati de geçmektedir. Şimdi soracaksınız, kardeşim bu nasıl iştir? Sınıfta bir MHP'li zorbanın öğrenciye sandalye fırlatmasıyla birlikte, tüm öğrenciler komiser beyin dediği gibi "güneş banyosunu" haketmiş olurlar.

İşte Eğitim Enstitüsünde eğitim böyle yapılmaktadır.

Hiç bu şekilde eğitim sağlanır mı? Herkes biliyor ki, Eğitim Enstitüsünde anarşinin kaynağı MHP'dir. Bu okul daha önce MHP'lilerin işgali altındaydı. Ama bugün devrimci öğrencilerin okuması MHP'lileri çılgına döndürmektedir. Bu sebeple MHP'liler okulu yeniden işgal altına almaya çalışmaktadırlar. Bunun için:

– Öğrenci kitlesini silahla tarıyorlar. Okul açıldığı sırada yapılan saldırıda 2 kişi ölmüş, 5 kişi ağır şekilde yaralanmıştı.

– Öğrencilerin gidip geldiği yolun üzerine saatli bomba kondu. Bomba yarım dakika geç patlayınca büyük bir katliam önlenmiş oldu. Aynı gün MHP'li zorbalar sınıflarda öğrencilere saldırdılar. Sonunda 19 solcu öğrenci tutuklandı.

Yetkililere sesleniyorum. Eğer öğrenimin düzenli bir şekilde devam etmesini istiyorsanız, tarafsız bir görev anlayışıyla suçlunun üzerine gitmelisiniz. Suçlu suçsuz ayrımını titizlikle yapmalısınız. Hiç bir ayrım yapmadan suçluların yakasına yapışmalısınız. Tutuklanan suçsuz öğrenciler serbest bırakılmalıdır. Aksi taktirde MHP'lilerin okulu işgalini kolaylaştırmış olursunuz.

Menderes MUTLUAY

Aydınlık

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOGAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cagaloğlu/İstanbul. Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69 İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54 TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900 DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA: Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000 TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

22340 - 828

Rusya, ABD Elçisinin Afganistan'ın işgalinden sözeden mesajını sansür etti

DIŞ HABERLER SERVİSİ

SOVYETLER Birliği yetkilileri, ABD'nin Moskova Büyükelçisi Thomas Watson'un ABD'nin 4 Temmuz Bağımsızlık Günüile ilgili geleneksel mesajını yayınlamayı reddettiler. Sovyet yetkilileri, Watson'a Sovyetler Birliği'nin Afganistan'daki faaliyetlerinden sözettiği için mesajın bu şekliyle kabul edilemeyeceğini bildirdiler.

BBC'nin Moskova muhabiri ABD Elçiliğinin mesajı değiştirmek niyetinde olmadığını bildirdi.

Thomas Watson, Sovyet televizyonundan yayınlanacak mesajında Sovyet halkına ABD ile Sovyetler Birliği arasındaki ilişkilerin gerginleşmesinin doğrudan Sovyetlerin Afganistan'daki faaliyetlerine bağlı olduğunu belirtecekti.

Öte yandan, Sovyetler Birliği Devlet Başkanı Brejnev de, 4 Temmuz Bayramı ile ilgili olarak ABD yetkililerine çektiği telgrafta Carter'ı tebrik etmedi.

Brejnev amacına ulaşıyor mu?

NATO, Kremlin'in görüşme önerisini ihtiyatla karşıladı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

NATO ve ABD yönetici çevrelerinde Kremlin'in Schmidt'e yaptığı öneriler genel olarak ihtiyatla karşılandı. Brejnev'in, Avrupa'daki orta menzilli füzeler konusunda görüşmelerin yeniden başlatılması yolundaki önerisi üzerine, ABD ve Batı Avrupa'daki yumuşama taraftarları Schmidt'in başarı kazadığını ileri sürüyorlar. Özellikle NATO'nun Pershing-2 ve Cruise füzelerinin Avrupa topraklarına yerleştirilmesine karşı çıkan çevreler, Schmidt-Brejnev görüşmesinden sonra NATO kararının yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini belirtiyorlar.

Öte yandan NATO Genel Sekreteri Joseph Luns, konu ile ilgili olarak yaptığı açıklamada, füze yerleştirme kararının kesin olarak uygulanacağını hatırlattı.

(Devamı sa. 6 sü. 3'de)

Güney Kore'de muhalefet liderleri yargılanıyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

GÜNEY Kore'nin önde gelen muhalefet liderlerinden Kim Dae-Jung ile 40'a yakın kişinin hükümeti devirmek suçundan yargılanacağı açıklandı.

Güney Kore Sıkıyönetim Komutanlığı yaptığı açıklamada Kim Dae-Jung'un, hükümeti devirmeye çalışmak ve komünizme karşı olan kanunları, dış ilişkiler yasalarını ve sıkıyönetimi ihlal etme suçlarından idam cezasına çarptırılacağını ileri sürdü. 26 yıldır siyasi hayat içinde bulunan Kim Dae-Jung, 1971 yılında yapılan Başkanlık seçiminde oyların yüzde 45'ini toplamıştı.

Bu arada Kim Dae Jung'un sorgusu sırasında gördüğü işkenceler nedeniyle askeri hastaneye kaldırıldığını haber veren iki Japon gazeteci Güney Kore'den sınırdışı edildi.

Brezilya gezisini sürdüren Papa işçi haklarını savundu

BRASİL (AJANSLAR)

PAPA 2. Jean Paul'ün Brezilya ziyareti başarıyla sürüyor. Bella Horizonte kentinde gençlere seslenen Papa, dün de Sao Paulo'da işçiler önünde bir konuşma yaptı. Ülke zenginliklerinin eşit bir şekilde dağıtılması gerektiğini söyleyen 2. Jean Paul, Katolik Kilisenin işçilerin haklı mücadelesini desteklediğini açıkladı. İşçilerin grev hakkı ve sendikal özgürlüğünü de savunan Papa, kilisenin toplumu yönetmek gibi bir amacı olmadığını sözlerine ekledi. Sınıf mücadelesine karşı olduğunu belirten Papa, işçilerin eylemleri sonucunda haklarını kazanmasını memnuniyetle karşıladığını söyledi.

Brezilya'nın en büyük endüstriyel ve işçi kenti olan Sao Paulo da Papanın konuşmasını onbinlerce işçi büyük tezahürat yaparak dinledi.

Konuklu köylüleri kendi yollarını kendileri yapıyor. "Demirel, Şengül köyünün elektrik direklerini partizanlık uğruna söktü diye Ecevit'i eleştirmişti, şimdi de bize Meclis kürsüsünden cevap versin" diyorlar. (Fotoğraf: AYDINLIK)

Konuklu köyü muhtarvekili Kasım Abdullahoğlu

Sürmene Konuklu köylüleri kendi yollarını kendileri yapıyorlar

Hükümet yol için dozer vermeyince, iş başa düştü

● YSE'nin kompresörlerine de el koyan köylüler 7'den 70'e kolları sıvayıp 4 kilometrelik yolu yapmaya giriştiler.

HASAN FEHMİ HIZAL (SÜRMENE)

TEMİZ çakıllar üzerinden sahile ulaşan Sürmene Deresini sağıma alarak yürüyorum. İlerisi Trabzon'un Sürmene ilçesine bağlı Konuklu köyü. Gürültüler, insan sesleri, bağırış, çağırış, zaman zaman kompresörün sesiyle kesiliyor.

Aşağı yuvarlanan kayalardan yol kesilmiş. Kendilerine ulaşmam için eski yolla devam ederek birkaç yüz metre ilerden yukarı dönmem gerekiyor. Yanımdaki köylü ıslıkla uyarıyor durmaları için. Birlikte yukarı çıkıyoruz.

Sürmene'nin Konuklu köylüleri bunlar. AP hükümetinin kurulmasından sonra yol inşaatları durdurulup dozerleri alınınca, kolları sıvayıp kendi yollarını kendileri yapmaya girişmişler. Konuklu Köyü Yol Yapma ve Güzelleştirme Derneğinde örgütlenerek çoluğu-çocuğuyla, 60'lık ihtiyarlarıyla, kadınlı-erkekli çalışıyorlar...

Altı yıl önce planlanıp programa alındığı halde devletin yapmadığı yolu yapıyorlar. 1978 yılında yapımına başlanan yol AP hükümeti kurulur kurulmaz durduruluyor. Önce dozer, tamir maksadıyla geri alınıyor, bir daha da verilmiyor. Bunun üzerine köylüler de birkaç hava tabancası ile koca kayaları delmeye girişiyorlar. İade etmedikleri kompresör nedeniyle işten alınmayan YSE işçisi, başka anlayan olmadığından dinamitleme işlerini üstleniyor. Deliklere yerleştirdiği dinamit lokumlarının savurduğu kayalar küme küme birikmiş köylüler tarafından vadiye yuvarlanıyor.

Köylülerden birine yaklaşıyorum. Kuru yüzünden gözleri biraz derin derin bakıyor. Yüzünde tuhaf bir esmerlik var.

"Zonguldak maden işçisiyim' diyor 2-3 gün daha iznim var. Çoğumuz gurbetçiyiz. Bu mevsimde bu kadar erkeği göremezsin köyde. Bu yol yüzünden gidemiyorlar."

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

YSE personelinden kompresör operatörü Ziya Altıntaş dinamit yerleştiriyor

Komandoların saldırısına uğrayan Ankara Bereket Mahallesi sakinleri

● Muhtarın evini basan komandolar, mahallede Alevi-Sünni çatışması yaratmaya çalışıyorlar

«Jandarma Komutanı güvenliği değil, komandoları koruyor»

ANKARA (ÖZEL)

BİR süreden beri Bereket Mahallesinde Alevi-Sünni çatışması çıkarmak için uğraşan komandolar, 21 Haziranda Çukurambar'dan gelenlerle birlikte saldırıya geçtiler. İki kişiyi araba içinden taradılar, mahalle muhtarının evini bastılar. Sistemli saldırıları ve saldırıların başını çekenleri güvenlik kuvvetlerine bildiren mahalle halkı, hiç bir sonuç alınmamasından tedirgin oluyor. Mahalle halkı, komandoları kollayan Varlık Jandarma Komutanından yakınıyor.

Bahçelievler'de Arı Sinemasının üstünde Arı Piknik, Güneri Çiftliği ve Oto Ağan Tamir Servisi ve mahalle camisinde toplanan komandolar, 21 Haziran günü saat 8.30 sularında Murat marka bir taksiden iki kişiyi yaylım ateşine tuttu. Saldırıya uğrayanlar kendilerini yere atarak kurtuldular. Komandolar saat 10 civarında da muhtarın evini sardılar. Baskını gören mahalle halkı müdahale etti. Saldırganlar etrafa kurşun sıkarak kaçtılar. Olaydan uzun süre sonra gelen jandarmalar, saldırıya müdahale eden 5 kişi ile iki komandoyu karakola götürdü. Karakolda davacı olunmaması için baskı yapıldı ve iki saldırgan da dahil olmak üzere getirilenler bırakıldı.

Daha önceleri mahalleden 6 kişiye tehdit mektupları gönderilmesi, ilkokulun kapı ve pencere camlarının kırılması ve öğretmenlern silahla taranması gibi devam edegelen komando saldırılarından birinde, Mehmet Armağan adlı komando ile birlikte

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Cennet gibi şehirde yüzecek yer yok!

● «Kabataş Halk Plajına» rağbet arttı

Plaja gitmek ateş pahası olunca, halk lağımın içinde yüzüyor

İSTANBUL (ÖZEL)

SICAKLAR artınca İstanbul halkı denize koşmaya başladı. Ama İstanbul'da denize nispeten temiz bir şekilde girilecek yer o kadar az ki! En yakın bir plaja gitmek bile yüzlerce liraya maloluyor ve bütçeleri sarsıyor. Bunun için halk en yakın yerden kendisini sulara bırakmayı tercih ediyor. Böylece gayrıresmi halk plajları doğuyor.

"Kabataş Halk Plajı" bunların en eskilerinden birisi. Özellikle gençler içlerine mayolarını giyip iş çıkışlarında bile buraya gelip güneşleniyor, yüzüyorlar.

Ama deniz kirliymiş, dört yandan açıktan açığa şarıl şarıl lağımlar akıyormuş, burada denize girmek çeşitli hastalıklara yol açabilirmiş... Bütün bunları asıl düşünmesi gereken yetkililer ve ilgililer düşünmeyince halk ne yapsın?

İnsanlar şu Cennet gibi şehirde lağımda yüzmeye zorlanıyorsa, buna sebep olanlar utanmalı değil mi?

Güvenlik kuvvetleri de birçok yerde MHP'lileri kolluyor

MHP, Ankara'nın gecekondu semtlerinde saldırıya geçti

● Abidinpaşa'da belediye otobüslerini kurşunlayan ÜYD illegal sorumlusu güvenlik kuvvetleri tarafından vuruldu.

● Dikmen'de Alevi evleri her gece kurşunlanıyor

MHP'liler üç gündür Balgat'ta halka saldırı düzenliyor.

ANKARA (ÖZEL)

MHP'li komandolar çarşamba gününden beri Balgat Mahallesinde sürekli olay çıkarıyorlar. Balgat 50. Yıl Karakolu polislerinin de desteklediği komandolar "Allahı inkar edenleri arıyoruz" diye nara atarak, otomatik silahlarla ateş açıyorlar.

Çarşamba günü de esnaftan 500-1000 lira arasında haraç kesen komandolar daha sonra 50. Yıl Karakolu ile son durak arasında bulunan dükkanların camlarını kırdılar. Komandolara para vermekten bıkan halk, "Diğerleri yine insaflı. 20-30 lira alıp gidiyorlar. Bunlar 500'den 1000'den aşağı inmiyor" diyorlar. Balgat'ta oturan ve çeşitli siyasi görüşe sahip yurttaşlar, komandolar hakkında "Hem camiden çıkmazlar, hem içki içerler, milliyetçiyiz derler, sonra da gelip haraç toplarlar" şeklinde konuşuyorlar.

Birbuçuk saat süren silahlı saldırıyı polis seyretti. Balgatlılar, komandoların mahallede giriştikleri saldırıları 50. Yıl Karakolu polislerinin seyrettiklerini, hatta desteklediklerini belirtiyorlar.

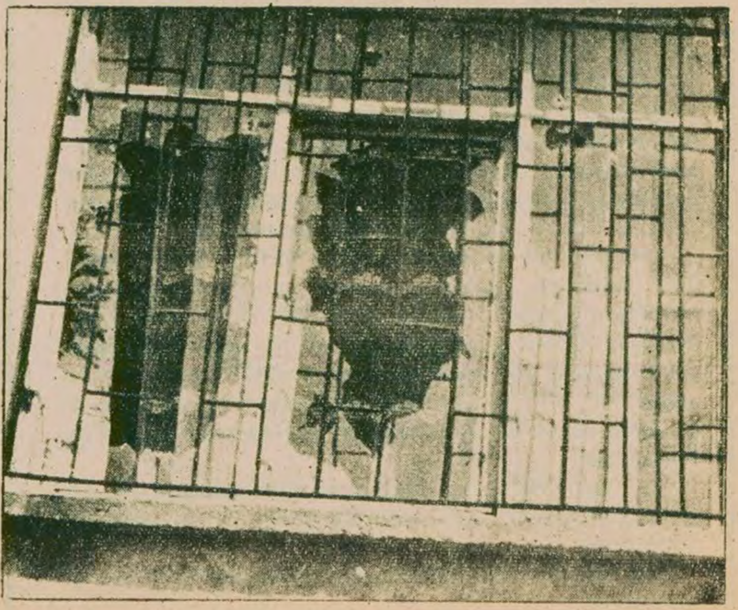
Mahalle halkı, komandoların Balgat'ın Çukurambar Mahallesinde yuvalandıklarını, bu arada Trafik Hastanesi, 50. Yıl Karakolu ve 8. Sokakta toplandıklarını ve saldırıyı da buradan yönelttiklerini belirtiyorlar. Komandoların sürekli saldırdıkları son durak, 9, 10, 11 inci Sokaklar ve Erzurum Mahallesinde daha çok Alevi yurttaşlar oturuyor.

Bu arada, komandoların saldırıları karşısında mahalle halkı yeni katliamların olmasından endi-

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

MHP saldırıları sırasında yaralanan bir genç kız

MHP'lilerin Dikmen'deki saldırıları sırasında tahrip ettikleri evlerden biri

Denizcier, Almanya'nın Türk vatandaşlarına vize uygulamasına karşı çıktı

ANKARA (ÖZEL)

TÜRK-İş Genel Başkanı İbrahim Denizcier, Almanya'nın Türk vatandaşlarına ülkeye girişte vize uygulamasına karşı çıktı. Denizcier "Bu uygulamayı Türk işçilerine ikinci sınıf vatandaşlık statüsü şeklinde yorumlamaktayız" dedi.

Denizcier, bu kararın yürürlüğe girmemesi için DGB (Federal Almanya Sendikalar Birliği) kanalıyla Alman hükümeti nezdinde girişimlerde bulunacaklarını söyledi.

Denizcier ayrıca 7-12 Temmuz tarihleri arasında Brüksel'de toplanacak Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonuna da bu konuyu götürürek destek isteyeceklerini açıkladı.

Tes-İş: "Türkiye'nin enerji politikası belirlenmelidir"

● Tes-İş 8. Olağan Genel Kurulu çalışmalarına bugün başlıyor.

ANKARA (ÖZEL)

TÜRK-İş'e bağlı Tes-İş Federasyonunun 8. Olağan Genel Kurulu bugün Ankara'da çalışmalarına başlıyor. Genel Kurula sunulacak olan Faaliyet Raporunda Türkiye'de her şeyden önce bir enerji politikasının belirlenmesi isteniyor.

Raporun konu ile ilgili bölümünde şöyle deniyor:

"Ülkemizde planlama yapacak, enerji kaynaklarının en uygun sahalarda kullanılmasını sağlayacak ve buna göre enerjiyi çeşitli sektörlere tahsis edecek, rasyonel kullanım ve tasarrufu sağlayacak, enerji ihtiyaçlarımızı yerli kaynakları geliştirme suretiyle karşılayacak, ithali zorunlu olanları en az döviz harcayarak, en ekonomik şekilde temin edecek bir merkezi otorite kurulmalıdır."

Raporda daha sonra enerji sektöründe işverenlerin işçi teşekkülleri ile uğraşmalarının da üretimi düşürücü bir faktör olduğu belirterek, işveren durumundakilerin sendikal mücadeleye müdahale etmemesi isteniyor.

Ankara DSİ salonunda başlayan Tes-İş Genel Kurulunun çalışmaları 4 gün sürecek.

Demirel memurlara yiyecek ve giyecek yardımı için "para yok" dedi

ANKARA (ÖZEL)

BAŞBAKAN Süleyman Demirel, fındık taban fiyatının 110 lira olduğunu açıklarken, bir gazetecinin, memurlara verilecek olan yiyecek ve giyecek yardımının ne olduğunu sorması üzerine "para yok" cevabını verdi.

Cumhurbaşkanı Vekili ile görüştükten sonra gazetecilerin sorularını cevaplandıran Başbakan Süleyman Demirel memurlara yardım konusunda şunları söyledi "Olaki veresin. Hazine çok ağır yükler altındadır. Kıdem tazminatı ve yevmiye olarak işçiye 7 milyon lira borcumuz var."

Diyarbakır Sıkıyönetim Cezaevindeki tutuklular açlık grevi yaptı

DİYARBAKIR (ÖZEL)

SIKIYÖNETİM Komutanlığı 1,2, ve 3. Nolu Cezaevlerinde tutukluların 30 Haziran günü başlattıkları açlık grevi sona erdi. Tutuklular üç günlük açlık grevinin amacının can güvenliklerinin sağlanması ve hastaların tedavi edilmesi, tutuklu sanıkların cezaevinden bilinmeyen yerlere götürülmesinin, işkence uygulamalarının son bulması, cezaevinde su sorununun, yatak sorununun çözülmesi, tutuklu bulunan sanıkların gazete kitap, dergi okumalarına izin verilmesi, hazırlık soruşturmalarının hızlandırılması olduğunu açıkladılar.

TİKP'NİN AÇIKLAMASI

Basına bir açıklamada bulunan Türkiye İşçi Köylü Partisi Diyarbakır İl Örgütü tutukluların ileri sürdüğü taleplerin en yasal, en insani haklar olduğunu belirterek, iddialar hakkında soruşturma açılmasını istedi.

TİKP yöneticilerinin Toprak Devrimi Programı davası, uyuşmazlık mahkemesinde

ANKARA (ÖZEL)

TİKP'nin Toprak Devrimi Programı nedeniyle açılan davaya bakan Ankara 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar verdi.

TİKP yöneticileri hakkında, Toprak Devrimi Programının TCK'nın 141-142 ve 312'inci maddelerine aykırı olduğu iddia edilerek Ankara Birinci Ağır Ceza Mahkemesinde dava açılmıştı. Sıkıyönetimin ilanından sonra dava Ankara Sıkıyönetim Mahkemesine gönderilmiş, avukatların itirazı üzerine Yargıtaya gitmiş, Yargıtay Birinci Ağır Ceza Mahkemesinin görevsizlik kararını onaylamıştı.

Dün yapılan ve TİKP Başkanlık Kurulu Üyesi Hasan Yalçın'ın da katıldığı duruşmada Sıkıyönetim Mahkemesi suçun sıkıyönetim ilan nedenlerine ilişkin olmadığı gerekçesiyle görevli mahkemenin tespiti için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar verdi.

Kayseri muhabirimiz İhsan Şimşek tahliye oldu

KAYSERİ (ÖZEL)

KAYSERİ muhabirimiz İhsan Şimşek 30 Haziran günü yapılan ilk duruşmada tahliye oldu. Şimşek, 1 Mayıs günü konuk olarak bulunduğu TİKP Kayseri İl Merkezinde binada arama yapmak üzere gelen polislerce kanunsuz olarak gözaltına alınmıştı. Kayseri Valisi ve Emniyet Müdürünün keyfi tutumu üzerine gözaltına alınanlardan TİKP İl Başkanı İsmail Şengül, Yönetim Kurulu üyesi Zeki Ok ve gazetemiz muhabiri İhsan Şimşek daha sonra " görevli polise mukavemet ettikleri" iddiasıyla tutuklanmışlardı.

30 Haziran günü yapılan ilk duruşmada muhabirimiz İhsan Şimşek ve Zeki Ok tahliye edildiler.

Lokavt yüzünden Yunanistan'da gazeteler yayınlanamıyor

ATİNA (ÖZEL)

ATİNA'da basında çalışan teknik personelin taleplerine cevaben Yunan basın işverenleri lokavt kararı alarak uyguladılar. Bu nedenle Yunanistan'da, Moskovacıların gazetesi olan Rizospastis ve Yunan İç Komünist Partisi yayın organı olan Avgı dışındaki gazeteler çıkmıyor.

bu köseden...

Tabutu kim taşıyacak?

Gün Zileli

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, Türkiye İşçi Köylü Partisi'nin bundan bir yıl önce yaptığı Milli Birlik Hükümeti çağrısına yaklaşan bir AP-CHP-MSP hükümeti çağrısı yaptığı zaman, buna en büyük tepki iki mihraktan geldi: Bunlar Moskovacı sahte TKP ile faşist MHP idi.

MHP Genel Başkan Yardımcısı Sadi Somuncuoğlu AP-CHP-MSP hükümetine şiddetle karşı çıktı ve şöyle dedi:

''Ecevit'in MHP'yi ana muhalefet partisi durumuna getiren koalisyon önerisi ''BenMHP'yi tek başıma halledemedim, gelin el ele verelim, ondan sonra seçime gidelim' anlamını taşımaktadır.'' (Günaydın, 24 Haziran 1980)

Sadi Somuncuoğlu meseleyi kavramıştır. Gerçekten de halk düşmanı MHP belasını defetmenin yolu AP'yi MHP'den kopartmaktır. AP'yi, MHP'nin yanına iterek MHP'yi yenilgiye uğratmaya imkan yoktur.

Ama bir de ''faşizme karşı savaşım''pozlarına bürünüp MHP'yi tecrit eden bu politikaya karşı çıkanlar var. Moskova yanlısı ''Güneşli Dünya'' dergisi AP-CHP-MSP hükümeti önerisine MHP'den hiç de geri kalmayan bir şiddetle çatarak şunları söylüyor:

''Ocak ayında ordu komuta kademelerinin uyarı mektubunda AP-CHP işbirliğinden yana bir tavır konuyordu. Emperyalizm, yerli egemen sınıflar da 12 Marttan beri yaşama geçiremedikleri bu yönetim almaşığını bugün yeniden gündeme getiriyorlar... Eğer CHP sağ kanat yöneticileri demokrasi güçleri yerine Demirel'lere, tekellere elini uzatmaya devam ederse, faşist cinayetler onlara da uzanacaktır. Ve sıra kendilerine geldiğinde, 'tabutlarını taşıyacak adam kalmamış olacaktır'. '' (Sayı: 6, 26 Haziran 1980)

''Faşizme karşı savaşım''dan söz ederek mangalda kül bırakmayan sahte TKP, acaba neden MHP'yi böylesine tecrit eden bir taktiğe(hem de bu gerçeğin bizzat MHP sözcüleri tarafından açıkça belirtildiği şartlarda) bu kadar şiddetle karşı çıkmaktadır? Çünkü sahte TKP'nin bütün meselesi, halkın anti-faşist saflarına yuvalanarak, demokrasi mücadelesini rayından saptırmak ve Sovyetler Birliği'nin doğrudan müdahalesi için elverişli şartlar yaratmaktır. Bu amaca ulaşmada en önemli araç olarak CHP'yi görmektedir.

CHP'nin, AP ile ittifak kurarak MHP'yi tecrit etmesi, TKP tarafından çizilen gerginlik, iç çatışma stratejisinden uzaklaşması demektir. Bu ise sahte TKP'nin hiç işine gelmemektedir. Çünkü o zaman aynı MHP gibi sahte TKP de yalnız kalacak ve etki imkanlarını yitirecektir. İşte bu yüzden sahte TKP, MHP'yi tecrit etse de, sonunda Moskova'nın da aleyhine olacak bir siyasi taktiğin gerçekleşmemesi için çalışmaktadır.

TKP'nin CHP'ye bu kadar dost olduğuna gelince... Bu dostluğun işlevi, ''TKP''lilerin deyişiyle CHP'nin tabutunu taşımaktır.

İşte size bir dost. Tabutunuzu taşımaktan başka bir işe yaramıyor.

Finlandiyalılaştırma teriminin doğmasına neden olan

DERTLİ ÜLKE FİNLANDİYA

2

ÖZER YAVUZ

Kekkonen'in politikası: «Sovyetlere hiç bir zaman hayır dememek!»

● L' Express dergisi: Sovyet siyaseti iki plan halinde yürütülüyor. Üçüncü Dünya ülkelerinde askeri işgaller ve Sovyet yanlısı rejimler oluşturarak iktidarı ele geçirmek. Gelişmiş ülkelerde ise bunu Finlandiyalılaştırma yoluyla gerçekleştirmek

ÇİN eski Başbakanı Çu En Lay 1973 yılında, ''The New York Times'' gazetesi ile yaptığı bir söyleşide Batı Avrupa ülkelerini yumuşama siyasetine ''fazla bel bağlamamaları'' konusunda uyardı ve ''Finlandiyalılaştırılmaya'' karşı uyanık bulunmalarını istedi. Çin Halk Cumhuriyeti yetkililerinden Kuo Mojo ve Deng Siaoping de Finlandiyalılaştırma terimini kullananlar arasındadır. Kuo Mojo, Pekin'i ziyaret etmekte olan bir grup Fransız politikacısıyla yaptığı konuşmada ''Batı Avrupa kendini Finlandiyalılaştırmaya bırakmış görünüyor'' dedi. Deng Siaoping, 1978 Ekiminde Batı Alman gazetecilerine, ''Sovyetlerin dış politikası Avrupa ülkelerinin kendi kendilerini Finlandiyalılaştırmalarını sağlamak amacına yöneliktir'' dedi.

FİNLANDİYALILAŞTIRMA YA DA POLONYALILAŞTIRMA

ZAMANIN ABD Savunma Bakanı Schlesinger ''ABD'nin hür dünyaya yardımını kısıtlamak isteyenler iki seçeneğe meydanı bırakıyorlar: Finlandiyalılaştırma ya da Polonyalılaştırma'' diyerek tartışmaya katılmıştır. (Hufvudstadsbladet, 26.4.1975)

Le Figaro 1975 yılında bir başyazısında başlık olarak ''Gönüllü Finlandiyalılaştırılma''yı kullanmıştır. Yazının konusu Avrupa'nın Sovyetler karşısındaki teslimiyetçi tutumudur.

1977'de Japonya Dışişleri Bakanı eski Yardımcısı, Rus-Japon balık avlama sınırlarını tespit görüşmeleri dolayısıyla yaptığı bir konuşmada, ülkesinin Sovyet baskılarına hiç bir zaman boyun eğmeyeceğini söyledi ve şöyle dedi: ''Biz hiç bir zaman yeni bir Finlandiya olmayacağız.''

Fransız Devlet Başkanı Valery Giscard d'Estaing seçim kampanyası sırasında şöyle konuştu: ''Finlandiya'nın durumunu biliyorsunuz. Finlandiya'nın büyük komşusunu da biliyorsunuz. Biz böyle bir riski göze alamayız.''

Carter'ın Güvenlik İşleri Danışmanı Brzezinski 1978'de ''Batı Almanya kendi kendini Finlandiyalılaştırma süreci içindedir'' dedi.

Daha sayfalarca örnek verilebilir. Ama yukardaki örnekler bile Finlandiya-Finlandiyalılaştırma ilişkisini ve siyasi bir terim olarak Finlandiyalılaştırmanın ne denli yaygınlaştığını açıklamaya yeter. Şimdi biraz da Finlandiyalılaştırma teriminin içeriği üzerinde duralım ve bu konuda değişik görüşlere yer verelim.

FİNLANDİYALILAŞTIRMA TERİMİNİN İÇERİĞİ

İSVEÇ'in tanınmış Büyük elçi-yazarı Gunnar Hägglöf, anılarında şöyle yazıyor:

''Kremlin'in 'yumuşamadan' amaçladığı, Avrupa ülkelerini silah ve moral bakımından zayıf düşüren bir atmosfer içine sokmaktır. Moskova, Batı Avrupa ülkelerini sırasıyla ve yavaş yavaş hegemonya alanı içine almak istemektedir. Bu tek cümleyle, Batı Avrupa'nın Finlandiyalılaştırılması''dır.

Strauss'a göre Finlandiyalılaştırılmış bir ülke, iç işlerinde özerk ve fakat dış işlerinde komşusu süper devlete bağımlı olmakla beraber görünüşte bağımsız ve ayrı bir toplumsal sisteme sahiptir.

Fransız dergisi ''Defense Nationale'', Kekkonen'in kendi ülkesinin dış politikasını ''Sovyetlere hiç bir zaman hayır dememek ve işleri daima Sovyetlerin Finlandiya'ya evet diyeceği yönde halletmek'' olarak yorumladığını yazıyor.

Le Monde gazetesinin eski Moskova muhabirine göre Finlandiyalılaştırılma, ''Sovyetleri eleştirmeme'' demektir.

İngiltere Başbakanı Margret Thatcher'in yaptığı bir konuşmayla Sovyet yayılmacılığını eleştirmesini, Sovyetlerin İngiltere Büyükelçisi ''yumuşamayı ihlal'' olarak nitelendirdi. Buna karşılık ''Sunday Telegraph'' bir başyazısında şöyle yazdı: ''Ruslar bizim kim olduğumuzu sanıyor? Herhalde Finlandiya. Bayan Thatcher'in Sovyet emperyalizminden gelen tehdide dikkat çekmesine yöneltilen bu zorba protestoyu başka türden açıklamaya imkan var mıdır? Fakat İngiltere henüz Finlandiyalılaştırılmamıştır!''

1978 ilkbaharında L'Express'de Sovyet stratejisi şöyle tanımlanmaktadır:

''Sovyet siyaseti iki plan halinde yürütülmektedir. Üçüncü Dünya ülkelerinde askeri işgallerle ve Sovyet yanlısı rejimler oluşturarak iktidarı ele geçirmek. Gelişmiş ülkelerde ise bunu Finlandiyalılaştırma yoluyla gerçekleştirmek. Finlandiyalılaştırma, Willy Brandt'ın danışmanlarından biri tarafından yaratılmış bir terimdir. Savaş sonrası (İkinci Dünya Savaşı) Finlandiya'nın Sovyetlerle ilişkilerini açıklamak bakımından kullanılmıştır. Finlandiya ülke olarak bağımsızdır. Fakat teorik olarak bağımsız olan dış siyasetleri uygulamada Kremlin'in onayına tabii kılınmıştır. Kamuoyu ve basın teorik olarak hürdür. Fakat Sovyetlere yöneltilen her eleştiri bastırılmaktadır. İç politika bile Moskova'nın arzusuna ters düşemez.''

GEREKLİ ŞARTLAR

1977 yılında ABD'nin Pennsylvania Üniversitesinde Finlandiyalılaştırma terimi üzerinde konferans düzenlenmiş ve terimin içeriği enine boyuna tartışılmıştır.

Finlandiyalılaştırma terimine en ilginç yorumlardan birini Norveç Profesörlerinden Nils Orvik getirmiştir. Profesör Örvik'e göre Finlandiya ''Uzaktan kumanda ile yönetilen ülke''dir. (Fjerrkontroll: Uzaktan kumanda, dışardan yönetme)

Profesöre göre bir ülkenin Finlandiyalılaştırılması için şu şartların olması gerekiyor:

1. Başka ülkelerden tecrit durumu,
2. İşgal edilmesini engellemenin mümkün olmaması,
3. ''Uzaktan kumanda'' eden ülkeyle ortak sınırı bulunması,
4. Milli birlik ve dayanışmanın olmaması,
5. Ülke içinde güçlü bir 5. kol hareketinin bulunması,
6. ''Uzaktan kumanda'' eden ülkeye ekonomik bağımlılık.

(N. Örvik. Finsk Sikkerhet-En analjse af grundfaktorer Finsk sikkerheptspolitikk. 1971)

(Devam Edecek)

Finlandiyalılaştırma politikasının iki unsuru yanyana. Hayır! denmekten hoşlanmayan Brejnev ve hayır! dememeyi tercih eden Kekkonen.

YURT HABERLERİ YURT HABERLERİ

Manyas Su Ürünleri Kooperatifler Birliği'ne bağlı Kocagöl köyü kooperatif başkan ve üyeleri AP Bandırma İlçe Başkanının bölücü ve kışkırtıcı tutumunu kınadılar. Köylüler Manyas gölünün anlaşmaya göre birliğe ve birlik üyesi kooperatiflere bir an önce kiralanmasını istediler.

(Fotoğraf: AYDINLIK)

Bandırma'da hükümet 9 köyün halkını birbirine düşürmeye çalışıyor

BANDIRMA (ÖZEL)

Manyas gölü kiraya verilmeyince civarında bulunan dokuz köy halkı hükümetin bölücü ve kışkırtıcı tavrı yüzünden açlığa mahkum edildi.

Hazineye milyonlarca lira gelir getiren Manyas gölü, 1979 Kasımından bu yana Manyas Su Ürünleri Kooperatifler Birliği'ne kiraya veriliyordu. Ancak gölün bu yıl köylülere kiraya verilmesi AP Bandırma İlçe Başkanı ve Bandırma Kaymakamı Fahri Cabbar tarafından engellendi.

Manyas gölü çevresinde kurulu bulunan dokuz kooperatiften 7'si Manyas Gölü Su Ürünleri Kooperatifler Birliği'ne üye bulunuyor. Ancak diğer iki kooperatiften Bereketli köyü Balıkçılık Kooperatifini yönlendiren AP İlçe Başkanı İzzettin Taşbek, şahsi menfaati yüzünden Bereketli köylülerini ve diğer kooperatif üyesi köylüleri karşı karşıya getirmeye çalışıyor.

Bu arada Bandırma Kaymakamı Fahri Cabbar'ın ise sözlü olarak Kooperatif Birliğinin feshedildiğini yaymaya çalıştığı bildiriliyor. Birlik yöneticilerine birliğin fesholduğuna dair herhangi yazılı bir bilgi verilmezken, diğer kooperatifler de sözde birliğe çağrılıyor.

GÜNDEM dışı

Süreyya hemşirenin ölümü ve bir hastane

Hastaneler... Derde deva olması gereken hastaneler bugün acı ve dert kaynağı halinde... Geçenlerde Metin Göktürk arkadaşımız hastanelerde bizzat gördüğü, duyduğu olayları bir bir yazmıştı. Çok acı ve çarpıcı olaylar vardı. Ama geçenlerde anne olduktan sonra hayatını kaybeden Süreyya hemşirenin ölümü orada anlatılanlardan daha da sarsıcıdır.

Gencecik hemşire, sapasağlam... Anne olma heyecanı içinde. Zor bir doğum oluyor, çocuk sapasağlam dünyamıza gözlerini açıyor. Ve açar açmaz da bugün anlamadığı, ama ilerde mutlaka anlayacağı, kendini daha ikiüç günlükken anasız bırakan acı bir olaya şahit oluyor. Genç hemşire doğum sırasında kaptığı bir mikropla kangren oluyor ve hayatını kaybediyor. Doğum sırasında Süreyya hemşirenin can havliyle kolunu tırmaladığı başka bir hemşire arkadaşı da şu anda kaptığı mikrop nedeniyle kolunu kaybetmek tehlikesiyle karşı karşıya... Sebep, çok çok acayip gelecek ama doğum sırasında temiz aletle çalışmamak.

Hastane mi, mikrop yuvası mı? Öylesine bir vurdumduymazlık ki artık tarif edilebilecek bir kelime bulmak bile güç...

Ölen aynı hastanenin hemşiresidir. Hani insanın aklına kendi personellerine daha itina gösterirler diye geliyor. Bir hemşirenin başına bunlar gelirse, ya sıradan anne adaylarının başına neler gelir? Neler geliyor? Neler geldi.

Sağlık Bakanlığı bu olayı aydınlatmak zorundadır. Bu hastanede, benzer olaylar daha önce olmuş mudur? Tetanos olup ölen körpe analar var mıdır? Bu servis daha önce sebep olduğu ölümler yüzünden kapatılmış mıdır? Kapatıldıysa ne tedbirler alınmış da tekrar açılmıştır?

Cevap bekliyoruz... Bırakın güzel sözleri bir kenara, cevap bekliyoruz, cevap. Sorumluluk duyuyorsanız, siz kendiniz açıklarsınız bu olayı. Siz kendiniz açıklarsınız, hastanelerin doğum bölümlerinde olan bitenleri... Siz sergilersiniz fotoğraflarıyla...

Bu olaydan tek başına bir kişi, iki görevli sorumlu değildir. Başta Sağlık Bakanı olmak üzere sağlığımızı emanet ettiğimiz yöneticiler sorumludur. Sorumlusunuz.

Cinayet sadece silahla işlenmez ya, işte böyle de işlenir.

GEDİK

Altı kaval, üstü Şişhane derler ya,
Bazılarının da kafasında fes
Üzerlerinde ise iri gövdelerine dar gelen smokin var.
Öyle ya;
Bir yandan ''Serbest piyasa, liberalizm'' diyorlar,
Bir yandan da ''Nakşibendi'' bir şahsı,
Devletin başına geçirmeye çalışıyorlar.

GÜNÜN FOTOĞRAFI

(Afganistan' da turizm)

Göbek dansı ve "folklor"

Geçenlerde Kültür Bakanının Özcan Tekgül'e başarı belgesi vermesi epeyce tartışmalara yol açmıştı. Verilirdi, verilmezdi... Sonunda Kültür Bakanı verilmeyeceğini açıkladı. Ancak aşağıdaki haberi okuduktan sonra Kültür Bakanına Özcan Tekgül'e başarı belgesi verme kararının ne kadar yerinde olduğuna sanırız siz de hak vereceksiniz.

Ege'deki birçok turistik kuruluşun gece hayatında bu yıl ''göbek dansı'' hakim olacaktır.

Turistik kuruluşların yetkilileri, şimdi göbek dansı ile turistleri, güneş, kum, deniz ve tabiat sefalarına yeni bir renk katacaklarını kaydetmektedirler.

Pek çok turistik kuruluşun gece eğlenceleri için sazende ve dansözlerle anlaştığını kaydeden yetkililer ''Egeli işletmeciler bu yıl turistik tesislerde daha çok gecelemeyi sağlamak için eğlenceye önem verdiler. Özellikle oryantal müziği ve dansı ön planda tuttular. Sonuç çok faydalı oldu'' demektedirler. Öte yandan, turistik kuruluşların yöneticileri de geçtiğimiz yıllara kadar Batıyı özendiren bir eğlence türünün uygulandığını, esasen yabancıların yeni bir yaşam ve yeni diyarlar görmek amacıyla ülkelerinden ayrıldıklarını belirterek şunları söylemişlerdir:

''Turist ülkemize geldiğinde, yine kendi müziğini, kendi eğlencesini andıran bir hava buluyor. Halbuki Türk folkloru, Türk giysisi ve oryantal müziği arıyor. Egedeki iki yabancı kuruluşa ait tatil köyleri, kendi ülkelerinin müzik ve folkloru yerine Türk müzik ve folklorunu sergiliyorlar. Bu nedenle, yabancıların çalıştırdığı tatil köyleri tıklım tıklım dolarken, özel kuruluşların tatil köylerinde gece eğlenceleri sönük geçiyor.

Turistler, kuruluş dışındaki eğlence yerlerine, diskoya, gece klüplerine gidiyorlar. Bu gerçek, bu sene iyice anlaşıldı ve eğlencede bu yöntem getirildi. Sonuç çok müsbet oldu''.

Şimdi gelen turistlere ''göbek dansıyla'', ''fasıl heyetleriyle'' Türkiye'yi bir güzel tanıttıktan sonra, neden Kültür Bakanı da bu tanıtma işini en iyi bir şekilde yapanlara madalya vermesin.

Bu açıklamayla bir şey daha öğrendik; meğer ''göbek dansı ve oryantal havalar'' da folklorumuzun bir parçasıymış... Bu durumda önemli ''folklorcu'' Özcan Tekgül'ün onurlandırılması neden tuhaf olsun.

Gözden kaçmayanlar

...Tercüman gazetesinde Ahmet Kabaklı yanıp yakılıyordu. Efendim, Türkiye'den şimdiye kadar hiç bir gazeteci Afganistan'a gidip de orada savaşan Müslümanlarla görüşmemiş, haberler hep yabancı ajanslardan alınıyormuş... Kabaklı zaman zaman sütunlarında Aydınlık'a şiddetle çatar. Ama anlaşılan gazetemizi doğru dürüst okumuyor. Aydınlık, dünyada ilk defa Afganistan'da direniş bölgelerine giren gazete olmuştu. Hem de öyle 'büyük' gazete olmamasına, kıt imkanlarına rağmen... Orada yapılan röportajlar Avrupa'da da yayınlanmıştı. Hatta kitap haline de getirildi. Avrupa'ya Afgan direnişini yansıtan ilk belgeler oldu bu yayınlar. Şimdi Kabaklı sütununda Fransız gazetecilere teşekkür ediyor, onları minnetle anıyor. Kabaklı Aydınlık'ın bu başarısını bilmiyor mu? Biliyor da yazmaya eli varmıyorsa, o zaman da ister istemez Fransızları övmek zorunda kalır ve kalıyor da...

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Kabul

Frenk – Gud morning centilmın.

Karagöz – Ne diyor bu adam Hacivat? Firigofrik kamyonu mu satıyor?

Hacivat – Merhaba diyor Karagöz.

Karagöz – Aleykümselam.

Frenk – Hav du yu du?

Karagöz – Yes, ayem yattı uyudu. Şimdi ne diyor?

Frenk – Siz yok anlamak Engliş.

Karagöz – Hah şöyle, Türkçe konuş da anlayalım. Ben var almak sana bilet gidiş.

Frenk – Yok gidiş, var geliş. Ben var geliş ayemefden.

Karagöz – Sen var geliş kenefden. Oraya da mı zam yaptın?

Hacivat – IMF'den geliyor Karagöz, yani Uluslararası Para Fonundan.

Gazeteci – Bir sorum var. Uygulanmasını istediğiniz istikrar tedbirlerinin toplumsal sonuçlarının ne olacağını hiç düşündünüz mü?

Frenk – Olmaz bir şey hiç. Törkiy var uydurmak ayak çok gozel pahalılığa. Görmediniz, nasıl uydu?

Gazeteci – Bu koşullar altında sabit ve dargelirliler nasıl yaşarlar?

Karagöz – Söyle bakalım nasıl yaşarlar?

Frenk – Çok gozel yaşarlar. Bundan siz hiç yapmamalı şüphe. Halkınız değil sizin anlayışsız. Anlatırsanız anlar.

Karagöz – Dediğimi yapmazsanız ananız ağlar diyor.

Gazeteci – Demokratik bir ülkede ücret artışları nasıl sınırlanır?

Karagöz – De bakalım nasıl şınırlanır?

Frenk – Siz var buna olmak mecbur. Nasıl diyorsunuz onu? Sosyal adalet. Sizde çok fazla var söz hakkı, çok fazla var sosyal adalet. Her şey bundan oluyor. Pahalılık, tırırızm. Sınırlandıracaksınız. Yok sizin için başka alternatif.

Karagöz – Yok size lokomatif diyor. Biz de arabaya bineriz.

Frenk – Sonra diyorsunuz eşel-mobil. Yok size yaramak eşel-mobil.

Karagöz – Otomobil size yaramaz, eşek bile fazla diyor.

Gazeteci – Türkiye'de bir iktidar değişikliğine ne dersiniz?

Frenk – Ben yok anlamak politik. Var anlamak ekonomik. Ben olmak turist. Ama bir daha yok gelmek. Siz var çok kızaklamak turistler.

Karagöz – Vay canına! Bir de beni kazıklıyorsunuz diyor.

Gazeteci – Bir askeri darbe olursa bunun yapacağınız yardıma etkisi ne olur?

Tuzsuz Deli Bekir – Haaayt, darbe mi var? Kabul, kabul.

Frenk – Yoksa oylama başlamıştır? İnşallah düşmeyecektir.

Hacivat – Hadi bırak Frenkçe paralamayı da gel hükümet için güvenoylamasını seyredelim. Çok heyecanlı oluyor.

Tuzsuz – Hükümet mi? Ona da kabul. Fazla uzatmayın, Sivas'ta işim var. Ordan da Çorum'a geçeceğim.

Hoca – Kabul ama kerhen kabul.

Demirel – Yüce Meclisin güvenine mazhar olduk.

Karagöz – Kimlere maskara olmuşlar?

Hacivat – Şu hocayı gördün mü Karagöz, yine Batı Kulübünde oryantal dans yaptı.

Hacivat – Hay Allah, şu perdeyi yıkmasan için rahat etmiyor Karagöz; yine gideyim sahibine haber vereyim heman.

HAKYEMEZ HAKKI'NIN MACERALARI

ERHAN YALVAÇ

(DEVAMI YARIN)

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1) Bazı çevrelerce, bilinmeyen güçlerin kontrolünde olduğu iddia edilen, Atlas Okyanusunda Bermuda ve Bahama takımadalarını içine alan alana verilen ad. 2) Daha içte kalan-Karı kocanın birbirine göre durumu. 3) TERSİ ivedi-hızlı-TERSİ operalarda bir kişi tarafından söylenen uzun ve dramatik şarkı-Pot kırma-hata. 4) Eski bir ağırlık ölçüsü birimi-Değerli bir süs taşı. 5) Güzel sesli bir kuş-İç'in tersi 6.) TERSİ Afrika'da büyük bir ırmak- TERSİ aynı tonda müzik parçaları dizisi. 7) Denk, benzer-Tarladan biçilen ekinin tanelerine ayrılma işi. 8) TERSİ çocuklar için yazdığı hikayelerle tanınan Fransız yazarı (Türkçe okunuşu)-TERSİ avcının peşinde koştuğu.

YUKARDAN AŞAĞIYA: 1) Şizofreni hastalığına yakalanmış kimse. 2) TERSİ kaba bir kumaş-Kuzu sesi. 3) Selahiyetlanmış kimse. 3) Selahiyet-Saint sözcüğünün kısaltılmışı olup Hıristiyan azizlerinin isimlerinin başına yazılır 4) Türkiye'nin uluslararası simgesi-Yırtıcı bir hayvan. 5) Karışık renkli-Bir ağırlık ölçüsü. 6) Ney çalan. 7) TERSİ hece vezniyle yazılmış ve halk ezgileriyle bestelenmiş müzik parçası-Bir ünlem. 8) Kimyada metallerin dışında kalan elementlere denir. 9) Germanyumun simgesi-İridyumun simgesi. 10) Koordinasyon. 11) TERSİ araç. 12) Uluslararası bir para kuruluşunun simgesi-Sodyumun simgesi.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1)Detant-Nacak. 2) Enflasyon-AL 3) riiŞ-Aidat. 4) Enzim-namA. 5) Mesele-Ak. 6) Eskici-Arı. 7) Yar-Restoran 8) inıtaB-Akala.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Derebeyi. 2) eniN-San. 3) tfiZ-krI 4) Alşimi. 5) Na-Mecra. 6)tsA-sieB. 7) Yine. 8) noD-litA. 9) A-nane-Ok. 10) Ta- Ara. 11) AA-Maral. 12) Kınakına.

AMERİKAN BAŞKAN ADAYI

Reagan, ABD-Batı Avrupa ittifakına önem vereceğini belirtiyor

•Reagan, İsrail'i "istikrarlı demokrasi" olarak niteledi

REAGAN

Haftalık Amerikan dergisi "Time" 30 Haziran tarihli sayısında, Cumhuriyetçi Partinin Başkan adayı ve eski Kaliforniya Valisi Ronald Reagan ile bir röportaj yaptı. Reagan bu görüşmede, ABD-Batı Avrupa ilişkileri, Ortadoğu ve Sovyetler Birliği konusundaki görüşlerini açıkladı.

– Sayın Vali, Batılıların son günlerde bize yönelttikleri şikayetlerin haklılık derecesi nedir?

– Doğrusu bence onları ilgilendiren konularda aldığımız kararlarda çok duyarsız davrandık. Aramızda çok daha yakın ilişki olması gerektiğini düşünüyorum. Bazı Avrupalı dostlarımızın Sovyetler Birliği'ne yakınlaşmayı düşünmeye başladıklarını gösteren açık belirtiler var. Çünkü bu dostlarımız bize güvenip güvenemeyeceklerinden emin değilller.

– Olası bir Reagen yönetimi durumun böyle olmadığına bu ülkeleri nasıl inandıracak?

– Reagen yönetiminin, her şeyden önce bunu eylemleriyle göstereceğini, onlara danışacağını ve bu ittifaka değer verdiğini, onu korumak istediğini açıklığa kavuşturacağını sanıyorum.

– Batının bizi, Afganistan olayı nedeniyle Sovyetlere yaptırım uygulamak gibi konularda daha kararlı bir şekilde desteklemesi gerektiğini mi düşünüyorsunuz?

– Durumu doğru olarak ele alsaydık, evet. Onlarla birlikte büyük bir strateji oluştursaydık, her olaya tepki göstermek yerine bir plan yapsaydık, Batının desteği daha kuvvetli olurdu. Fakat biz bunu yapmadık.

Biz, Avrupalılara dönerek: "Ya bunda ya şunda bizimle birlikte hareket edin" dedik.

Ortadoğu

– Avrupalıların İsrail'in güvenliği ve bütünlüğü konusuna bağlılık derecesi şizi endişelendirmiyor mu?

– Bu konuda onlarla aynı duyguyu paylaşıp paylaşmadığımız konusunda şüpheliyim. Bunun manevi borç olduğuna inanıyorum. Bu iki yönlü bir mesele. Bize sadece fedakarlık yapmak düşmüyor, bundan yarar da sağlıyoruz. İsrail, dünyanın o bölgesinde bizimle aynı değerleri paylaşan tek istikrarlı demokrasiyi temsil ediyor. İsrail'in ayrıca, olası bir kargaşalık veya kaos için caydırıcı nitelik taşıyan denenmiş bir askeri gücü var. Bence İsrail'in varlığının devamını sağlayacağımız yolunda verdiğimiz sözü tutacağımızı açıklığa kavuşturmalıyız.

– Başkan olursanız, Batı Şeria'da yerleşim merkezleri kurmaması yolunda İsrail'i ikna etmeye çalışır mısınız?

– Açıkçası, bu sorunun cevabını bilemiyorum. BM'nin 242 sayılı kararında, burasının herkese açık olması ve İsrail ile Ürdün'ün bölge için bir anlaşmaya varması kararlaştırılmıştı. Bu şartlar altında İsrail'in yerleşim merkezleri kurmasının yasal olmamasını anlayamıyorum.

– Sayın Vali, İran'daki rehineler sorunu konusunda sizce nasıl bir yol izlenmeli?

– Başkan Carter'ın sorunu çözmek için elinde ne tür seçenekler olduğunu bilmeden şimdi ne yapılabileceğini söylemek hemen hemen imkansız. Ben sorunun yanlış ele alındığı kanaatindeyim. Başkan Carter'ın son aylarda yaptıklarının, ilk günlerde yapılması gerektiğini düşünüyorum. Bir yerde ultimatom vermek gerekiyordu. İşte yine, dostlarımız ve müttefiklerimiz arasında çok nüfuz kaybettiğimiz için, dünyaya, "Bakın, İran'ın yaptığı uluslararası yasaların ihlalidir". diyecek durumda değiliz. Yine aynı nedenden dolayı, dünyaya, İran'ı karantina altına alma görüşünü götürebilecek durumda da değiliz.

Bize güvensizlik duymalarının bir nedeni, bu ülkenin çok büyük ekonomik sorunlarını çözememesidir. Yönetimin zikzaklar çizmesi de güvensizliğin bir başka nedenidir. Helmut Schmidt'i nötron başlıklarını kabul etmeye ikna ettik, bu onun için büyük ve zor bir siyasi karardı. Ama sonra fikrimizi değiştirdik. Daha istikrarlı olmamız gerekiyor.

Sovyetler Birliği

– Başkan Carter ocak ayında, Basra Körfezinin Amerika'nın hayati çıkarlarının bulunduğu bir bölge olduğunu söyledi. Askeri uzmanlarımız, stratejik savaşın dışında bunu sağlayacak imkanlara sahip olmadığımızı söylediler. Siz, imkanlarımızın ötesinde vaatlerde bulunan bu tür açıklamaları onaylıyor musunuz?

– Hayır onaylamıyorum, çünkü bu güvensizlik yaratıyor. Carter, sonradan kabul edecekse neden televizyonda Küba'daki Sovyet tugayının kabul edilemez olduğunu söyledi.

– Siz böyle bir demeç verir miydiniz?

– Tugayın kalması halinde yapacak bir şey yoksa böyle bir demeç vermezdim.

– Bu konuda birşeyler yapmak için kafamızda tasarladığımız bazı şeyler olması gerekmez miydi?

– Oh evet, evet. Ama bana "ne yapardın" diye sormayın çünkü yine elimizde mevcut tüm seçenekleri bilmiyorum. Fakat bir planımız olsaydı, eğer Sovyetler Birliği'nin saldırgan bir şekilde ilerlemesine nereye kadar izin vereceğimizi bilseydik, o zaman ilerledikleri zaman neler yapacağımız konusunda tasarılarımız olurdu. Afganistan'ı ele alalım. Ben kolayca silaha sarılmam. Hayatımda 4 kez savaş yaşadım ve amacımız dünya barışıdır, ancak barışı koruyabilecek tek ülkenin ABD olduğuna inanıyorum. Barışı ABD sağlayabilir. Fakat Carter yönetiminin yalpalama tutumu bir sorunu kızgınlaştırıp, istemediğimiz bir çatışmaya dönüştürebilir. Tanık olduğum 4 savaştan hiç biri ABD çok güçlü olduğu için çıkmadı. Bu yüzden Sovyetler Afganistan'ı işgal ettiği zaman belki de "Bakın, bize ticaretten bahsetmeyin. Böyle bir şey hiç olmayacak. Bize SALT-2 gibi anlaşmalardan da sözetmeyin. Afganistan'daki birlikleriniz çekilmeden, sizinle hiç bir anlaşmaya girmeyeceğiz" demenin zamanıydı.

– 1975 yılında imzalanan Helsinki Anlaşmasının paralelinde 1980 yılında Madrit'te yapılacak Konferansa Sovyetler Birliği'yle birlikte gider miydiniz?

– Doğrusu, Madrid'e gitmekle Olimpiyatları boykot ederek elde edeceğimizi düşündüğümüz kazançları sileceğimiz için, bu konuda huzursuzluk duyuyorum. Atletler gidemezse, diplomatlar neden gitsin?

– Bizim için vazgeçilmez olan yerlerden bahsederken, örneğin Suudi Arabistan'da yerel radikal bir hareketin monarşiyi devirmesi gibi bir kabusu engellemek için neler düşünüyorsunuz?

– Bence, böyle bir gelişme muhtemel değilse bile mümkündür.

– Suudi Arabistan kesin çizgi çizeceğimiz bir nokta mıdır?

– Evet.

– Nasıl?

– Sovyetler Birliği'nin bizimle veya müttefiklerimizle doğrudan bir çatışmaya girmeye hazır olduğunu sanmıyorum. Onlara, eğer kendilerine aşırı güvenirler ve Suudi Arabistan'a girmeye karar verirlerse, bizimle doğrudan çatışmaya girebileceklerini gösteren bir eylem çizgisi izlemeliyiz. Suudi Arabistan'da herhangi bir ayaklanmanın tamamen Sovyet etkisinden uzak olacağından kuşkuluyum. Bence bu işe bulaşırlar ve bir çağrı için hazır beklerler.

Kıbrıs "Filelefteros" gazetesi:

NATO Toplantısından sonra yeni bir durum doğdu

ERDOĞAN ÖZBALIKÇI (LEFKOŞE)

KIBRIS Rum tarafında en büyük gazete olan ve Makarios'un izlediği siyasi çizgi doğrultusunda yayın yapan "Filelefteros" gazetesi, Ankara'daki son NATO toplantısı ve Kıbrıs'la ilgili "Mücadelemizde Yeni Bir Dönem" başlıklı bir yorum yayınladı. Aşağıda 1 Temmuz 1980 tarihli bu yorumdan önemli bölümler veriyoruz:

"Yunanistan ve Türkiye ilişkilerindeki son gelişmelerle iki ülkenin Dışişleri Bakanlarının Ankara'da yaptıkları son görüşmeden sonra söylenenler bölgemizde yeni bir durum yaratıldığını göstermektedir. Kıbrıs herkesin kabul ettiği gibi bağımsız bir devlettir ve Kıbrıs sorunu da toplumlararası görüşmeler yoluyla iki toplumun temsilcileri tarafından çözümlenmelidir. Ancak Yunanistan ve Türkiye ilişkilerinin Kıbrıs'taki gelişmeleri doğrudan etkilediğini de kimse inkar edemez.

"Yunanistan ve Türkiye Dışişleri Bakanlarının görüşmesinden sonra bugün Yunanistan ve Türkiye ilişkileri birkaç ay öncesine göre daha iyi görünmektedir. İki bakan, aralarındaki anlaşmazlıkları barışçı yollardan çözümlemeye kararlı olduklarını belirtmişlerdir. Toplumlararası görüşmelerin başlamasını istediklerini sözlerine eklemişlerdir. Bunun bir sonucu olarak Yunanistan ve Türkiye ilişkilerindeki gelişmenin Kıbrıs'a da yansıyacağını beklemek doğaldır. Türkiye-Yunanistan ilişkilerindeki bu gelişmenin NATO liderliğinin değerlendirmelerinin bir sonucu olduğu da açıktır.

"Daha genel gelişmeler olmadan Kıbrıs sorunu ile ilgili durumda da bir gelişme olmayacağı yolunda son yıllarda yapılmakta olan değerlendirmeler, bu şekilde gerçeklik kazanmaktadır. Zira, Kıbrıs sorunu Ortadoğu ve bölgedeki öteki sorunlar ve tüm uluslararası gelişmelerle de ilişkilidir."

Yunanistan Başbakanı Yorgo Rallis'in demeci

Yunanistan NATO'nun önerilerini yetersiz buluyor

MİHAİL VASİLYADİS (ATİNA)

Yunanistan Başbakanı Yorgo Rallis Amerikan UPI haber ajansına verdiği özel bir demeçte, Yunanistan'ın savunmasını NATO çerçevesinde sağlayabilmek amacıyla herhangi bir ödün vermek niyetinde olmadığını belirtti ve NATO'nun kendi üyeleri arasında çıkabilecek çatışmaları önleyebilmek için hem geçerli bir mekanizmaya, hem de herhangi bir kurala sahip olmadığını söyledi.

Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına yeniden bağlanması için NATO tarafından yapılan son önerilere de değinen Rallis, bunların yetersiz olduğunu ifade etti. Ancak NATO tarafından gelecek ve ülkenin savunma ihtiyaçlarını tamamen kapsayacak önerileri görüşmeye hazır olduğunu sözlerine ekledi.

ABD'nin Yunanistan üzerindeki tesisleriyle ilgili bir soruya cevaben Rallis bu konuda yapılabilecek görüşmelerde ABD ile Türkiye arasında yapılan savunma anlaşmalarının yaratmış olduğu durumun da gözönüne alınması gerektiğini belirtti. Yunanistan Başbakanına göre, bölgedeki mevcut dengenin korunması, yalnız askeri değil siyasal yönden de önemlidir.

Yunanistan ile Türkiye arasında yıllardanberi sürdürülen diyalogun, ne yazık ki, belli sonuçlara ulaşamadığını söyleyen Rallis, ancak Yunanistan'ın iki ülke arasındaki anlaşmazlıkların giderilmesi için çaba harcamaya devam edeceğini belirtti.

Sorulan diğer sorulara Yunanistan Başbakanı aşağıdaki cevapları verdi:

"Yunanistan'ın Avrupa Ekonomik Topluluğuna resmi katılışı ile ilgili çalışmalar gayet tatminkar bir hızla ilerlemektedir."

"Yeryüzünde görülen gergin siyasi hava dolayısıyla, Yunanistan her yönde teması faydalı ve gerekli gördüğünden, arada mevcut coğrafi, ekonomik ve sosyal sistemlerdeki farklara rağmen, Doğu Bloku ile olan temaslar da devam edecektir."

"Kıbrıs konusunda çözüm, Birleşmiş Milletler çerçevesinde aranmalıdır. Bugünkü ortamda Yunanistan, Genel Sekreter Kurt Waldheim'ın bu yöndeki çalışmalarını desteklemektedir."

"Ülke ekonomisinin petrole olan bağımlılığını azaltmak için diğer enerji kaynaklarının değerlendirilmesi ve bu arada özellikle linyit, nükleer enerji ve güneş enerjisi konuları incelenmektedir."

Ankara ve İstanbul'dan okuyucularımıza cevaplar

sorular ? cevaplar

Türkiye kapitalist mi, feodal mi?

SORU Türkiye kapitalist bir ülke mi yoksa feodal bir ülke mi (Ankaralı bir grup devrimci)

CEVAP Türkiye kapitalist bir ülke değildir. Osmanlı imparatorluğu henüz burjuva demokratik devrimini yapamadan emperyalist-kapitalist ülkelere bağımlı yarı-sömürge bir ülke durumuna düşmüştür. Bu yüzden kapitalizme geçememiştir.

Ancak, Türkiye feodal bir ülke de değildir. Osmanlı İmparatorluğunda 19. yüzyılda kapitalist ilişkiler gelişmeye ve feodalizm çözülmeye başlamıştır. Emperyalizmin ülkeye girişi de ikili bir etki yaratmıştır. Emperyalizm, esas olarak Osmanlı İmparatorluğunda kapitalizmin kendi iç dinamiği ile gelişmesini engellerken, bir yandan da belirli ölçüde feodal üretim ilişkilerinin çözülmesine yol açmıştır. Cumhuriyetin kurulmasından sonra da kapitalist üretim ilişkileri gelişmeye devam etmiştir. Ancak feodal üretim ilişkileri, köklü bir burjuva devrimi ile tasfiye edilememiş, önemli ölçüde çözülmeye uğramıştır. Böylece Türkiye emperyalist pazara bağımlı yarı-feodal bir ülke haline gelmiştir. Bu nedenle Türkiye'deki üretim tarzını, yarı-sömürge yarı-feodal olarak nitelendirmek doğru olacaktır. Bu, burjuva demokratik devrimini tamamlayamadan emperyalizme bağımlı duruma düşmüş Üçüncü Dünya ülkelerinin çağımızdaki tipik özelliğidir.

İki emperyalistle birden mücadele etmek

SORU İki emperyaliste birden mücadele verilemez mi?

(İstanbul'dan bir inşaat işçisi)

CEVAP Bu, tamamen şartlara bağlıdır. Eğer iki veya daha fazla sayıda emperyalist aynı derecede devrimi ve bağımsızlığı boğmak için çalışıyorlarsa, o zaman bunların hepsiyle aynı ölçüde mücadele etmek gerekir. Ancak, bu durumda bile emperyalistler arasındaki çelişmelerden yararlanmaya dikkat edilmelidir. Örneğin Milli Kurtuluş Savaşı sırasında halkımız yedi düvele karşı mücadele etti. Ama yine de mücadele sırasında düşmanı teker teker yenme taktiği uygulandı. Mücadelenin belli bir aşamasında Fransız emperyalistleri tarafsızlaştırıldı ve bu durumun sağladığı elverişli şartlarda, İngiliz emperyalistlerine karşı daha başarılı bir mücadele sürdürülebildi.

Sorunuzu bugünkü şartlarda ele alalım. Türkiye milli demokratik devrimini yaparak emperyalizmi kökten tasfiye edecektir. Ancak, bu yolda ilerleyebilmek için bugünkü şartlarda Türkiye devrimini ve bağımsızlığımızı boğmak isteyen baş düşmanı doğru bir şekilde tespit etmemiz gerekmektedir.

Türkiye devrimini bugün boğmak isteyen, bağımsızlığımızı tehdit eden esas emperyalist güç Sovyetler Birliği'dir. ABD ise gerileyen bir emperyalist güçtür. Bugün esas görev, gerek dünya çapında, gerekse Türkiye çapında saldırı halindeki emperyalist Sovyetler Birliği'ni tecrit edecek en geniş birleşik cepheyi kurmaktır. Elbette bu mücadele, milli demokratik devrim perspektifi ile yürütülmelidir. Bu görev, emperyalizmden toptan kurtulma hedefini unutturmamalı, tersine bizi bu yolda ilertletmelidir.

Hükümet yol...

(Baştarafı 3. Sayfada)

Daha sonra muhtar vekili Abdullah Kasımoğlu ile konuşuyorum. ''Bizden aldıkları dozeri Çaykara'nın Maraşlı (Paçan) köyünde çalıştırıyorlar''diye anlatmaya koyuluyor:

''Geri almak için çalmadığımız kapı kalmadı. YSE Bölge Müdürü Mehmet Çakıroğlu'na gittik. Siz Ahmet Yıldız'ın köyünden değil misiniz. Orası komünist köyü, size dozer yok dedi. AP Sürmene İlçe Başkanı Akın Saymanlı'ya gittik. Verecek olsak 25 tane AP'li köy var, onlara veririz diye savundu kendini.

''Biz de yolumuzu biz yapalım dedik. Şimdi de aşağıdaki nahiye yolu kesiliyor diye jandarma gönderip tehdit ediyorlar. Bu ne biçim iştir? Ahmet Yıldız'ın köylüsü olmak suç mu?''

Evet, Ahmet Yıldız'ın köylüsü olmak suç olmuş AP hükümeti döneminde. Daha doğrusu AP'li olmamak suç oldu, özgür düşünmek suç oldu. Sen şu siyasettensin diye, sen bu partiye oy vermişsin diye daha nice köyün yolu yarım kaldı Konuklu misali. AP hükümeti nice memuru, nice öğretmeni hallaç pamuğu gibi oradan oraya savurmadı mı? Bu partizanlık değil mi ki, birçok yükün yanı sıra işçinin, memurun, öğretmenin tüm halkın belini büken.

''Tam 4 km. tutuyor yolun tümü. 100 metrelik taşlık ve kayalık bölümü ise bitmek üzere. YSE işçisi bir kişinin dışında çalışanların hepsi de Konuklu köylüleri. Dernek yöneticisi bir köylü bilgi verirken şöyle diyor:

''Derneğimiz bu mücadeleye her bakımdan önderlik etmektedir. Konuklu köylüleri adına, gazeteniz aracılığıyla Başbakan Süleyman Demirel'e bir sorumuz var: Sayın Demirel, Meclis kürsüsünden önceki hükümeti, Şengül köyünün elektrik tellerini söktüğü için, partizanlık yaptığı için, bu durumu kınamıştı. Eğer ciddiyse, bize de Meclis kürsüsünden cevap vermelidir.''

«Jandarma...

(Baştarafı 3. Sayfada)

iki kişi halk tarafından yakalanıp ve muhtar tarafından da jandarma karakoluna teslim edilmek üzere götürüldüğünde karakol komutanı yüzbaşı, ''Devletin ordusu var, polisi var siz ne oluyorsunuz'' diyerek muhtara saldırmış ve getirilenleri hemen serbest bırakmıştı. Bereket Mahallesinde bu saldırıların başını, Bağ-Kur'da çalışan Hamit Aslan ve MHP'li olarak bilinen İbrahim Aşkın, Mustafa Atlı, Yaşar Arı, Celil Gazel, Seyfi Gülcan ve oğulları Mehmet Armağan, Mehmet Hasırcı, Hacı Günerli'nin çektiği bildiriliyor.

Saldırılardan tedirginlik duyan mahalle halkı, tüm yetkililere bir çağrı yaparak, saldırganların derhal yakalanması ve cezalandırılmasını ve mahallelerinin, güvenliğini sağlayacağı yerde kışkırtıcıları ve saldırganları koruyan Varlık Jandarma Karakolunun sorumluluğundan, başka bir karakolun sorumluluğuna verilmesini istediler.

Sıkıyönetim...

(Baştarafı 1. sayfada)

kapı'da güvenlik kuvvetlerince bir belediye otobüsünde yapılan aramada, ele geçirilen bir çanta içindeki 5 adet tabancanın sahibi olduğu iddiası ile hakkında Sıkıyönetim adli mercilerince soruşturma açılan ''Dev-Yol'' adlı yasa dışı örgüt üyesi sanık Osman Mehmet Önsoy'un 22 Mayıs 1980 günü tedavi altında iken Haydarpaşa Askeri Hastanesinde ölmesi ile ilgili olarak olayın yasal gereğini ve ayrıca o tarihteki bazı gazetelerde yer alan işkence iddialarını ve sanığın babasının aynı iddialarla Komutanlığa yaptığı başvuruyu da dikkate alarak Askeri Savcılıkça başlatılan soruşturma ve ceset üzerinde Adli Tıp Müessesesinde yaptırılan otopsi 30 Haziran 1980 günü sonuçlanmış bulunmaktadır.

''2—) Adli Tıp otopsi raporunda, ölümün ''taze akut ülser zemininden menşeyli iç kanamadan meydana geldiği'' kesinlikle belirtilmiş ve böylece sanığın ölümünde bir işkence eyleminin bulunmadığı ortaya çıkmıştır.

''3—) Buna göre ölüm olayından beri, İstanbul'da münteşir Cumhuriyet, Aydınlık ve Demokrat isimli gazetelerin, kendilerine Komutanlıkça yürütülen işlemler hakkında sürekli bilgi verilmesine rağmen, devamlı ve ısrarlı bir şekilde sürdürdükleri işkence iddialarına dayalı neşriyatın asılsız ve gerçek dışı olduğu, yasalar içinde feragat ile görevlerini yapmakta olan güvenlik kuvvetlerinin yıpratılmasını hedef aldığı açık bir şekilde anlaşılmıştır. Bu yöne ile adı geçen gazetelerin sorumluları hakkında yasal işleme başlanılmıştır.

''Görülen lüzum üzerine duyurulur.''

MHP, Ankara'nın...

(Baştarafı 1. sayfada)

şe ettiklerini belirterek, güvenlik önlemi alınmasını istiyorlar.

ABİDİNPAŞA'DA OLAYLAR

Saat 10.00'da Tuzluçayır Kartaltepe Camisi civarında çıkan çatışmada Uğur Öğüt ve Kemal Aydınel adlı MHP'li komandolar tabanca kurşunuyla yaralandılar.

Olaydan sonra saat 20.30'da Tıp Fakültesinden NATO yoluna gitmekte olan üç otobüsün yolu Cami durağında 100 kadar MHP'li komando tarafından kesildi. Otobüslerin yolcularına taş ve sopalarla saldıran komandolar İbrahim Parla, Ahmet Yılmaz, Bayram Aydoğan ve polis memuru Bayram Kahyaoğlu'nu yaraladılar.

Otobüse saldıran komandolar olay yerine polis ve askerin gelmesi üzerine Tıp Fakültesi Hastanesine kaçtılar. Hastanede asker ve polisle çatışmaya giren MHP'li komandolardan, geçen hafta hapisten çıkan ve Ülkü Yolu Derneği Abidinpaşa illegal sorumlusu olarak tanınan Ümit Kapıcı öldü. Bu sırada MHP'lilerin bir yere telefon ederek, ''Hastanede komünistler var, yaralılara bakmıyorlar'' dedikleri duyuldu.

Saldırıdan kurtulmak için Dikimevi'ne giden bir minibüse binen bir vatandaş, minibüse saldırganlardan beşinin bindiğini, bunlardan birinin, yanındaki küçük çocuğa ''Buraları iyi öğrendin mi, bir dahaki sefere buraya silahı sen getireceksin'' diyerek yanındaki paketi gösterdiğini anlattı.

Üç belediye otobüsünde 100 bin liralık hasar meydana geldiği saptandı. Abidinpaşa-Tuzluçayır arasındaki sokaklarda yakalanan 15 kişi gözaltına alındı. Merkez Komutanı Kemal Yüksel ile Emniyet Müdürvekili Fahrettin Sökmener de olayın bastırılması sırasında olay yerinde bulundular.

Olay sırasında resmi üniformalı bir polisin ''Komünistlere ölüm, Alevilere ölüm'' diye bağırdığı görüldü. Polisin Tuzluçayır Karakoluna bağlı olduğu öne sürüldü.

Olaylarda Ümit Kapıcı adlı MHP'linin ölmesi üzerine komandolar dün de Abidinpaşa esnafını tehdit ederek zorla dükkanları açtırmadılar.

Öte yandan Yükseltepe Şehit Kubilay Mahallesinde sabaha karşı saat 4.30'da askeri timlerle çıkan çatışmada kimliği belirlenemeyen bir kişi öldü.

Ankara'da dün gece üçüncü ölüm olayı Küçükesat'ta meydana geldi. Bağlar Caddesi 177/12 numarada oturan 55 yaşındaki emekli memur Niyazi Polat bıçaklanarak öldürüldü.

DİKMEN'DE EVLERİ KURŞUNLUYORLAR

Dikmen Karapınar Mahallesinde Alevi evleri her gece belirli saatlerde kurşunlanıyor. MHP'liler mahallede Alevi yurttaşları yaşatmayacaklarını açık açık söylüyorlar.

Bu arada, 17 Haziran gecesi Gülnar isimli kadının evine gelen polisler küfür ederek evdekileri tehdit ettiler. Ev halkı kapıyı açmayınca bu sefer evin köpeğini vurup, gittiler. Ertesi günü gene saçı usturaya vurulmuş bir polisin başını çektiği polis ekibi mahalleye gelerek sıkıyönetimin emri olmadan evleri aradılar. Saldıranlar yerine saldırıya uğrayan evlerin aranması mahalle halkı tarafından tepkiyle karşılandı.

55 yaşında Veli Uslu isimindeki vatandaşın evi MHP'li komandoların üç sefer silahlı saldırısına uğradı. 2 Temmuz günü İbrahim Gürlevik'in, Cafer Keçeli'nin, 3 Temmuz günü Ali Kahraman isimli Alevi vatandaşın evi aynı saldırganlar tarafından silahla tarandı.

Saldırıya uğrayan Alevi vatandaşlardan Sultan Kahraman şuurunu kaybetmiş durumda. Veli Uslu'nun torunu 4 yaşındaki Yasemin konuşamıyor, oğlu Hasan Keçeli silah sesini duyunca şuurunu kaybediyor. Mahalle halkı MHP'lilere Dışkapı SSK Hastanesinde görevli polis memuru Cahit Mutlu'nun yardım ettiğini, komandoların geceleri bu polisin evine gittiğini belirtiyorlar.

Alevi vatandaşlar komandoların asıl amacının Alevileri mahalleden göçettirmek olduğunu söylediler. Faşist komandoların Yozgat'tan silahlı militan getirdiklerini söyleyen vatandaşlar, ''MHP mahallemizde yokken biz Alevi, Sünni nedir bilmeden yıllarca kardeşçe yaşadık, komşuluk ettik. Ancak her gece evlerimizi kurşunlayarak bizi göçe zorluyorlar, evlerimizi terketmeyeceğiz. Önlem alınmasını istiyoruz'' dediler.

Karapınar Mahallesine bakan Dikmen Karakolunun saldırılara seyirci kalması ve önlem almamasının saldırganlara cüret verdiği belirtildi.

«1.Şubede...

(Baştarafı 1. sayfada)

doğru tespit etmeyen hükümet, bugün doğrudan kitlelerin hedef alınmasının sorumlusudur. Bu tutum kitleleri tarafsızlaştırmaktan, halkın desteğini kaybetmekten başka bir sonuç getirmemektedir. Bundan yararlanan da doğrudan doğruya anarşi ve terör odakları olmaktadır.

''1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununa göre, sıkıyönetim ilan edilen yerlerdeki zabıta kuvvetleri Sıkıyönetim Komutanlığının emrindedir. Sıkıyönetim ise hükümetin emir ve denetimi altındadır. Hükümet ve Sıkıyönetim, yönettikleri devlet kurumlarında, bizzat devletin memurları tarafından yapılan işkence ve ahlak dışı davranışları araştırmak ve suçluları adalete sevketmekle yükümlüdürler.

''Partimiz, yurttaşlarımızın karşılaştığı haksızlık ve baskılara karşı kararlı olarak mücadele edecektir. Bu konuda bir Hukuk Bürosu açmış bulunuyoruz. Haksızlığa uğrayan bütün yurttaşlarımızı bize başvurmaya çağırıyoruz.''

MENDEKLİ İŞKENCELERİ ANLATIYOR

Daha sonra Kartal'da 15 Haziran Pazar günü gözaltına alınan ve 15 gün 1. Şubede ve Zırhlı Tugayda kalan gazetemiz çalışanı Gülseren Mendekli, kendisine yapılan işkenceleri gazetecilere anlattı.

1960 doğumlu olan Gülseren Mendekli, evinin bulunduğu Kartal'da sahildeki çay bahçesinden dönerken, güvenlik kuvvetlerinin toplandığını görmüş ve bir olay çıktığını düşünerek bunu gazete merkezine bildirmek amacıyla bilgi toplamaya gitmişti. Mendekli, olay yerinde durumu sorarken, kendisiyle birlikte rastgele toplanan yurttaşlarla birlikte gözaltına alındı.

Önce, Karlıktepe'deki çocuk parkında ayakta sıraya dizilen ve hakarete uğrayan Mendekli, daha sonra Kartal Emniyet Amirliğine getirildi. Mendekli, ''gazete çalışanı'' olduğuna dair bütün açıklamalarına rağmen, bir askeri cemseye bindirilerek diğer yurttaşlarla birlikte Zırhlı Tugaya götürüldü.

Mendekli, olayın gelişmesini şöyle anlattı:

''Yarım saat kadar, 'Orada ne arıyordun','Asteğmeni sen öldürdün' gibi suçlama ve sorulara maruz kaldım. Çeşitli hakaretlere uğradım ve başımı duvara vurdular. Tugaya girerken gözlerim bağlanmıştı, kapıda beni getiren asker, bir şahsa, 'Komutanım bu Aydınlık muhabiriymiş' dedi. Bu şahıs, 'Vay vay, o zaman seninle görüşeceklerimiz var' cevabını verdi.

''Burada birkaç saat kaldıktan sonra, gözlerimizdeki bağlar çözülmeden diğer yurttaşlarla birlikte Gayrettepe'deki 1. Şubeye götürüldüm. Şubede pazarı pazartesine bağlayan gece sabaha kadar elektrik ve falaka ile bana işkence yaptılar. Bir manyeto cihazı olduğunu sandığım araçtan çıkan tellerden birini sol elimin, diğerini de sağ elimin küçük parmaklarına bağladılar. Sonra bir teli göğsüme soktular. Daha sonra da telleri ayak başparmaklarıma bağladılar. Bu sırada yere yatırılmıştım. Ayaklarıma ince bir sopayla vurdular. Ağır hakaretlere uğradım. Sarkıntılıklarda bulundular.

''O gece sabaha kadar benimle birlikte diğer yurttaşlara da işkence yapıldı. Benim olayla ilgili olmadığımı, polisler de biliyorlardı. Ve bana Aydınlık gazetesiyle ilgili sorular yönelttiler. Gazetedeki çalışmalar hakkında benden bilgi istediler. İşkenceler ve işkenceciler hakkındaki yayınların nasıl hazırlandığını, gazetenin haber kaynaklarının ne olduğunu ısrarla sordular. Almanya'daki faşist faaliyetlerle ilgili belgelerin nereden alındığını da öğrenmek istiyorlardı. İşkence sırasında, gördüğüm baskıları gazeteye 'anlatacak mısın'' diye bağırarak beni tehdit ediyorlardı.

''Salı gününe kadar Şubenin hücresinde kaldıktan sonra, tekrar Tugaya götürüldüm. Burada sorgulamalar yapıldı ve yedi gün gözlerim sürekli bağlı kaldı. Gözaltındaki 15-20 kişiyle beraber Şube, Tugay ve Kartal Emniyeti arasında birkaç kere mekik dokuduktan sonra ayın 30'unda mahkemeye çıkarıldım. Olayda gözaltına alınanlardan sadece üçü tutuklandı. Birçok kişi işkenceye uğratıldıktan sonra serbest bırakılmıştı.''

''1. Şubede birkaç defa bayıldığım halde işkenceye devam ettiler. Polis işkencesinden sonra tekrar götürüldüğümüz Tugayda da yorgunluğun etkisiyle tekrar birkaç kere baygınlık geçirdim. Bunun üzerine Haydarpaşa Askeri Hastanesine kaldırıldım.''

''GÖRDÜKLERİM''

Elemanımız Gülseren Mendekli, kendisine yapılan işkencelerin yanı sıra diğer bazı önemli olaylara da tanık oldu. Mendekli bu konuda şunları anlattı:

''Daha sonra Askeri Hastanede öldüğünü öğrendiğim Aziz Aras, Tugaydan 1. Şubeye götürülürken benimle aynı arabadaydı. Onu sürekli çıkardığı ''hırlama'' sesinden tanımış ve Şubedeki işkence odasında da gözbağlarının altından bakarak görmüştüm. Aziz Aras'a durumu çok kötü olduğu ve sorulara hırlama sesinden başka bir cevap veremediği halde elektrik verdiler. O gece, ''Götürün buna bir iğne vurun, kendine gelsin'' diyerek Aziz Aras'ı sürükleye sürükleye odadan götürdüler. Aras, yarım saat sonra tekrar sürüklenerek odaya getirildi. Kendinde değildi. Aziz Aras'a 1. Şubede işkence yapılmayıp hastaneye kaldırılsaydı belki de ölmezdi. Daha sonra 1. Şubede ifadem alınırken, Aziz Aras'ın Tugaydan Şubeye getirilirken yarı baygın durumda olduğu bana özellikle yazdırıldı. Bu bir gerçekti, fakat polislerin ısrarla bu konu üzerinde durması suçu sadece askerin üzerine atma çabasından kaynaklanıyordu.''

NATO...

(Baştarafı 3. sayfada)

Kremlin'in önerisini ihtiyatla karşılamak gerektiğini söyleyen Luns, bu önerilerin dikkatle inceleneceğini sözlerine ekledi.

Brüksel'deki NATO merkezinden gelen haberlere göre, askeri örgütün yöneticileri, Kremlin'in son önerileri yüzünden bazı Batı Avrupa ülkelerinin NATO füzelerini kabul etme kararından cayabilecekleri konusunda kuşkulular.

U-2 uçakları...

(Baştarafı 1. sayfada)

uçmasına izin vermediklerini söyledi.

Başbakan Süleyman Demirel Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil ile görüşmesinden sonra gazetecilerin sorularını cevaplandırdı. Demirel, bir gazetecinin ''BBC sizin U-2 uçaklarının uçması için Sovyetler Birliği'ne sormaya gerek yoktur' dediğinizi yayınladı. Uçaklar yakın zamanda uçacak mı?'' şeklindeki sorusuna ''U-2 uçaklarının ucması için Rusya'ya sormaya gerek yoktur. Ne diyeceksek biz diyeceğiz. Ya evet diyeceğiz, ya hayır. Başka devlete danışmamız hükümranlığımızı bozar. Günün hükümeti Rusya'ya sorulmasını istedi.'' cevabını verdi.

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit ise, bu konudaki soruyu cevaplandırırken ''SALT-2 bizim değil Sovyetlerle ABD arasında yapılmış bir anlaşmadır. Biz kendi hükümetimiz döneminde U-2 lerin uçmasına izin vermemiştik' dedi.

ABD SENATO HEYETİNİN RAPORU

Geçen nisan ayında Türkiye dahil bazı Ortadoğu ve Avrupa ülkelerinde incelemeler yapan bir Senato heyeti hazırladığı raporda Türkiye'nin U-2 uçaklarının uçuşuna izin vermeden önce Sovyetlerin onayını aramayacağı bildirildi.

Heyetin Amerikan Senatosu Dış İlişkiler Komisyonunca basına açıklanan raporuna göre Demirel hükümeti bu kararı alırken ''Ulusal ve İttifak (NATO) çıkarlarını da gözönünde bulundurmaktadır.''

Senato heyetinin geçen nisan ayında Ankara'yı ziyareti sırasında Başbakan Süleyman Demirel ile bir görüşme yapıldığı belirtilen raporda şöyle deniliyor:

''Heyet üyeleri, müstafi Ecevit hükümetinin U-2 uçuşlarına ancak Sovyetler Birliği'nin mutabakatı ile izin verilebileceği yolundaki açıklamasının Amerika'da ciddi endişeler yarattığını Başbakan Demirel'e anlatmışlardır.''

Raporda Demirel'in de politikada yapılan değişikliği heyet üyelerine açıkladığı kaydedilmektedir.

TÜRKİYE-YUNANİSTAN İLİŞKİLERİ

Öte yandan Senato heyeti, ABD'yi, Türkiye ile Yunanistan arasındaki, NATO, Kıbrıs ve Ege Denizi konularındaki anlaşmazlıklarını giderme yolunda çaba harcamaya çağırdı.

Senatörler, ABD'nin taraflar arasındaki anlaşmazlıkları ancak sınırlı ölçüde çözebilecek yetenekte olduğunu belirttiler. ABD'nin bölgedeki ülkelerin askeri dengesini gözönünde tutarak Türkiye ve Yunanistan'a yardımı sürdürmesi gerektiğini bildirdiler. Ambargonun bir daha tekrarlanmamasının gerektiğini belirten Senatör Joseph Biden, Türk yetkilileriyle de Kıbrıs sorununun çözümü için karşılıklı görüşmelerin önemi konusunda görüş birliğine varıldığını kaydetti.

Yeni adaylar...

(Baştarafı 1. sayfada)

ması beklenen Kontenjan Senatörleri arasından Parlamentoda belli destek sağlayabilecek bir Cumhurbaşkanı adayı çıkabileceği umudu sürüyor.

Anayasanın süresi biten Kontenjan Senatörlerinin yerine yenilerinin atanması için verdiği bir aylık süre pazartesi tamamlanıyor. Bu arada Ankara'da birçok kişinin Kontenjan Senatörü atanacağı yolunda söylentiler çıkarılıyor, kulaktan kulağa isimler dolaşıyor.

Üzerinde en çok durulan isimlerden biri de 1969-70 döneminde İstanbul'da 1. Ordu Komutanlığı yapmış olan Orgeneral Kemal Atalay. Kemal Atalay'ın tam bir AP'li olmaması yüzünden CHP'den de belli bir destek bulabileceği ifade ediliyor. Bu nedenle Atalay'ın Kontenjan Senatörü seçilmesi halinde Cumhurbaşkanlığına da aday gösterilebileceği bildiriliyor.

Bu arada CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit önceki gün partisinin Ortak Grubunda yaptığı bir konuşmada, hafta başında AP'nin resmi adayı Faik Türün'ü çekmesi halinde, AP'ye yeni bir diyalog çağrısında daha bulunmayı düşündüğünü bildirdi.

CHP KARIŞIYOR

CHP Genel Yönetim Kurulu ise dün, Ecevit'in başkanlığında toplanarak, gensorunun sonuçsuz kalmasından sonra ortaya çıkan durumu değerlendirdi. Bu arada Cumhurbaşkanlığı seçimi, aday belirleme yöntemi gibi konular üzerinde de duruldu.

Genel Yönetim Kurulunda partide gensorudan sonra iyice açığa çıkan huzursuzluk konusunda da görüşüldüğü bildirildi.

Gensorunun başarısızlığından Genel Yönetimi sorumlu tutan muhalefet grupları, en kısa zamanda Olağanüstü Kurultaya gidilerek partiye yön verecek bir Parti Meclisi kurulması için tüzük değişikliği yapılmasını istiyorlardı. Muhalefetin son üç kurultaydır ortaya atıp savunduğu bu öneri, Ecevit'in karşı çıkması yüzünden bir türlü kabul ettirilememişti.

Parti yönetiminin bugünkü hal'yle denetimsiz olduğunu, ancak Kurultaydan Kurultaya denetlenebildiğini, partinin uzun vadeli politikalarını belirleyecek bir organ bulunmadığını belirten muhalefet grupları Parti Meclisi önerilerini tekrar ortaya atıyorlar. CHP'nin son döneminde uğradığı başarısızlıkların nedeninin böyle bir organ bulunmayışı olduğunu belirtiyorlar.

CHP Genel Yönetimi ise, Parti Meclisi kurulmasının geriye yönelik bir değişiklik olacağını savunuyor.

Bu tartışmanın salı günü yapılacak grup toplantısında açılacak genel görüşmede kızışması bekleniyor.

Erkmen...

(Baştarafı 1. sayfada)

tedir. Bugün İsrail'in Ortadoğu sorununun en önemli veçhelerini ilgilendiren konularda izlemekte olduğu katı ve uzlaşmaz tutum gerçek barışın tesisinde başlıca engel olarak görünmektedir. Ortadoğu uyuşmazlığına, tarafları tatmin edici bir çözüm getirilmemiş olması, Arap ülkelerinde, başta ABD olmak üzere tüm Batı dünyasına karşı belirli bir tereddüt uyanmasına neden olmakta ve durum Batı ile beklenen işbirliğine girişmeye engel teşkil etmektedir. Böylece İslam ülkelerinin çoğunda ABD'yi Sovyetler Birliği ile eş tutmak eğilimi kuvvet kazanmaktadır.''

''İRAN'A YARDIMCI OLUNMALI''

İran konusuna da değinen Erkmen şöyle dedi: ''1,5 yıl öncesine kadar genellikle sakin bir bölge olarak kabul edilen Körfez devletleri, halen İran'daki rehineler sorunu yüzünden Hürmüz Boğazı önünde toplanan kuvvetli bir Amerikan donanması ile Afganistan'daki 80 bin dolayındaki Rus kuvvetlerinin her an ortaya çıkarabilecekleri tehlikeli durumlarla karşı karşıya bulunmaktadır. Bizim yapmamız gereken husus, devrimini tamamlayabilmesi için İran'a yardımcı olmak ve yeni İran rejimi ile müstakbel münasebetlerimizin temellerini atmaya başlamaktır''.

Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen, Sovyetler Birliği'nin Afganistan'a müdahalesinin, bölge istikrarını bozucu bir davranış olduğu kadar sonuçları itibarıyla da dünya stratejik dengesini de bozabilecek bir olay olarak nitelendirdi. Erkmen sözlerini şöyle tamamladı: ''Sovyetler Birliği'nin petrol ülkelerine karşı doğrudan veya dolaylı silahlı saldırı yerine, bölge ülkelerinin bazılarında ekonomik, sosyal, etkin mezhep farkı, yönetim şekli gibi unsurların oluşturduğu zeminden yararlanarak bu ülkelerin rejimlerine karşı girişilecek hareketlerle bölgenin Batı ile olan bağlarını sarsmak yollarına başvurması daha büyük ihtimal olarak görülmektedir.''

14 Temmuzda Cumhuriyetin, 17 Temmuzda Baas iktidarının yıldönümü

Irak'ta bu ay iki büyük kutlama töreni yapılacak

ANKARA (AA)

IRAK'ta Cumhuriyet rejiminin kuruluşunun 22. yıldönümü 14 Temmuzda, Baas Partisinin iktidara gelişinin 12. yıldönümü de 17 Temmuz günü düzenlenecek törenlerle kutlanacak.

Abdülkerim Kasım yönetimindeki askeri birlikler 14 Temmuz 1958 tarihinde bir darbe gerçekleştirerek Krallık rejimini yıkmış ve Cumhuriyeti kurmuşlardı.

Daha sonra 8 Şubat 1963 tarihinde Irak Baas Partisi iktidarı ele geçirmiş ve Cumhurbaşkanlığına Abdülselam Arif'i getirmişti.

5 yıl sonra ise 17 Temmuz 1968'de yine Baas Partisinden Hasan El-Bekr yönetimindeki bir grup General Abdurrahman Arif'in yönetimini devirerek işbaşına gelmişti.

Halen Irak Cumhurbaşkanı olan Saddam Hüseyin, Cumhurbaşkanlığı görevini Hasan El-Bekr'den 16 Temmuz 1979 günü devralmıştı. Irak Cumhurbaşkanı Saddam Hüseyin, 22 yıldır ilk kez ülkede genel seçimlerin yapılmasını sağlamış ve Millet Meclisinin açılışına katılmıştı.

Dok-Gemi-İş Genel Başkanı Cemal Çavuşoğlu:

«Haksızlıklar karşısında bir milim gerilemeyeceğiz»

ISTANBUL (ÖZEL)

HALİÇ Tersanesinde yapımı tamamlanan Kocadere arabalı vapuru ile Söndüren-II römorkörünün denize indirme töreninde konuşan Türk-İş'e bağlı Dok-Gemi-İş Sendikası Genel Başkanı Cemal Çavuşoğlu Türkiye'de hayat pahalılığının had safhaya ulaştığını 1978 yılında 500-550 lira olan ayakkabının bugün 3 bin 500 liraya, 75 lira olan etin kilosunun 350 liraya yükseldiğini, fakat 1978'de 6 bin 500 lira olan işçi ücretlerinin bugün de 6 bin 500 lira olduğunu söyledi. Çavuşoğlu sözlerine devamla Türkiye'de işçinin salatalığa benzetildiğini, bir tarafını IMF'nin soyup yediğini, diğer tarafını da ülkedeki kapitalizmin yediğini, fakat işçi sınıfını bitiremediklerini söyleyerek ''İşçi sınıfını bitiremeyeceklerdir. Bize yapılan haksızlıklar karşısında 1 milim geri çekilmeyeceğiz. Sonuna kadar direneceğiz. Zafer işçi sınıfınındır'' dedi.

Yapılan diğer konuşmalardan sonra, yaz için 738, kış için 269 yolcu ve 62 araba kapasiteli Kocadere arabalı vapuru ile Söndüren-II römorkörü denize indirildi. Ayrıca 100 ton ve 90 ton kaldırma kapasiteli iki yüzer vinçin omurgaları da kızağa kondu.

Dok Gemi-İş Genel Başkanı Cemal Çavuşoğlu törende yaptığı konuşma sırasında.
(Fotoğraf:Reşat Çiftci)

Faşistler cami bombalandı deyip saldırıya geçtiler

ÇORUM (ÖZEL)

BİR süredir gergin bir havanın hüküm sürdüğü Çorum'da, dün, MHP'liler Alevi yurttaşların oturduğu Milönü Mahallesine saldırıya geçtiler. İşgal altında tuttukları Terlemez Mahallesindeki Alaaddin Camisinin yakıldığı söylentisini yayarak bazı yurttaşları da kışkırtan MHP'liler, bin kişilik bir grup halinde, şehirde yağma ve saldırılara başladılar. Olaylar sırasında, aralarında Yavrutürk Mahallesi CHP delegesi Rahmi Erdem'in de bulunduğu 6 kişi öldürüldü. Kentin pekçok yerinde yangınlar çıkaran MHP'liler, 50'ye yakın dükkan ve evi yakıp, tahrip ettiler.

MİLÖNÜ MEYDANINDA HALKA ATEŞ AÇILDI, İKİ AĞIR YARALI VAR

Öte yandan dün öğleyin Milönü Meydanında bulunan halka güvenlik kuvvetlerince ateş açıldığı, Hüseyin Özdemir ve Mustafa Yıldırım'ın ağır yaralandığı bildiriliyor. Yer yer güvenlik kuvvetlerinin seyirci kaldığı komandoların saldırılarından sonra da meydandan toplanan halk otobüslerle Emniyete götürülerek gözaltına alındı.

TİKP BASIN BÜROSUNUN AÇIKLAMASI

Çorum'daki olaylar üzerine TİKP bir Basın Bürosu oluşturdu.

TİKP Basın Bürosunun açıklamasında şöyle deniyor:

''Telefonla görüştüğümüz İl Başkanımız şu anda (4 Temmuz saat 15.00) şehrin en az 9-10 yerinde dumanların yükseldiğini, MHP'lilerin yangınlar çıkarttıklarını bildirdi.

''Bize ulaşan haberlere göre devlet kuvvetleri yer yer MHP'lileri desteklemektedirler. Ağır yaralı Hüseyin Özdemir ve Mustafa Yıldırım'la parti yöneticilerimiz konuştu. Yaralanan yurttaşlar kendilerinin panzerlerden açılan ateşle yaralandığını ifade ettiler.''

HASAN YALÇIN'IN AÇIKLAMASI

TİKP Başkanlık Kurulu Üyesi Hasan Yalçın Çorum olaylarıyla ilgili olarak şu açıklamayı yaptı:

''MHP Çorum'da ikinci bir Kahramanmaraş katliamı peşindedir. Savunmasız yurttaşlar öldürülmekte, yaralanmakta ve evleri barkları yıkılmaktadır. Bu duruma kimse seyirci kalamaz. Hükümet başta olmak üzere bütün ilgili ve yetkilileri uyarıyoruz. Gerekli tedbirler derhal alınmalı, halkın can ve mal güvenliği sağlanmalıdır. Saldırganları destekleyen görevliler hakkında soruşturma açılmalıdır. Çorum Valisinin kamuoyunu yanıltan beyanatları saldırganların işini kolaylaştırmaktadır. Bütün kamuoyunu ve basınımızı Çorum olaylarına daha büyük önem vermeye çağırıyoruz.''

TİKP İL BAŞKANI BİLDİRİYOR

Olaylar sırasında görüştüğümüz TİKP Çorum İl Başkanı Mehmet Patlar, MHP'lilerin CHP'li Rahmi Erdem'i öldürdüklerini, MHP'lilerin gösterdiği evlerin polis ve askerler tarafından arandıktan sonra MHP'liler tarafından ateşe verildiğini söyledi.

MHP'nin köylerden kente adam yığdığını belirten Patlar, kentin tepelerinde toplanan kalabalıkların saldırıya hazırlandıklarını söyledi.

Patlar, faşistlerin caminin bombalandığı yolundaki söylentilerinin çok ciddi bir provokasyon olduğunu belirtti.

TRT'NİN KIŞKIRTICI YAYINI

Öte yandan, TRT, cuma gecesi 19.00 ana haber bülteninde, olayların Alaaddin Camisine patlayıcı madde atılması üzerine başladığını ileri sürdü. TRT'nin bu kışkırtıcı yayını üzerine, Kuruma telefon eden CHP Genel Başkanı Ecevit, söz konusu caminin MHP'lilerin işgal altında tuttuğu Terlemez Mahallesinde olduğunu ve bombalama olayı gerçek olsa bile bunun ancak kendileri tarafından yapılabilecek bir provokasyon olduğunu belirtti ve haberin düzeltilmesini istedi. Nitekim, daha sonraki TV ana haber bültenlerinde haberin bu yönünün değiştirildiği ve bu kez ''Cami civarındaki çatışmalardan'' söz edildiği görüldü. TRT'nin pek çok ilde olaylara yol açabilecek bu kışkırtıcı tutumu büyük tepkiyle karşılandı.

Bu arada olaylar sırasında Terlemez ve Milönü Mahalleleri civarında çıkan çatışmalarda beş kişinin öldüğü, 25 kadar kişinin de yaralandığı öğrenildi.

Ölenlerden birinin jandarmanın açtığı ateş sırasında yaralanan Mustafa Yıldırım olduğu belirlendi.

Olayların başlamasından birkaç saat sonra ikinci basın bültenini yayınlayan TİKP Genel Merkezi, olayların başladığı ileri sürülen Alaaddin Camisinin bombalanmış olsa bile, halkı kışkırtmak isteyen MHP'liler tarafından bombalanmış olabileceğini belirtti. TİKP Çorum İl Başkanı Mehmet Patlar'ın, Çorum'un Kontrgerilla tarafından kırmızı bölge ilan edildiğine ve yeni bir Kahramanmaraş yaratılmak istendiğine ilişkin sözlerine de değinen basın bülteninde, daha sonra şu görüşlere yer verildi:

''Halk savunmasızdır. MHP'nin yeni bir katliama girişmesi tehlikesi vardır. Böyle bir gelişmenin sorumlusu tedbir almayan hükümet olacaktır. Bütün kamuoyunu, basını ve yetkilileri uyarıyoruz: Halkın can güvenliği sağlansın. Saldırganları yakalamak yerine halka baskı yapan güvenlik kuvvetlerinin sorumluları hakkında soruşturma açılsın.''

ÇOK SAYIDA TAKVİYE BİRLİKLERİ GELDİ

Öte yandan, geç saatlerde Çorum'a çok sayıda takviye birlikleri geldiği ve kurulan barikatların kaldırılmaya başlandığı gözlendi. Bu durumun MHP saldırısı için elverişli bir ortam yaratmakla birlikte, MHP'lilerin böyle güçlü takviye kuvvetlerine saldırıya geçmeye cesaret edemeyecekleri bildirildi. Bu arada, saatler boyunca çevre köylerden Çorum'a yığılan ve MHP tarafından kışkırtılan köylülerin, Kuruköprü mevkisinde durdurulduğu ve köylerine geri gönderildikleri öğrenildi. Gece saat 23 sıralarında, zaman zaman MHP işgali altındaki bölgelerden gelen silah seslerinin dışında durumun sakinleşmeye başladığı görülüyordu.

Bu arada olaylar sırasında gözaltına alınan Demokrat gazetesi ve Ulusal Basın Ajansı muhabirlerine Emniyette, ''Alevi misin, Sünni misin?'' gibi sorular sorulduğu da öğrenildi.

Olaylar üzerine, Sağlık Bakanı İslamoğlu ile birlikte Çorum'a giden İçişleri Bakanı Mustafa Gülcügil, yüzyıllardır birarada yaşayan Çorumlu yurttaşları birbirine düşürmeye kimsenin gücünün yetmeyeceğini söyledi.

Dünkü olaylardan sonra Çorum Vali Vekili Yüksel Çavuşoğlu yeniden sokağa çıkma yasağı konduğunu açıkladı.

Vali Vekili Çavuşoğlu, Çorum'un İskilip yolu çıkışında tabancayla öldürülmüş olarak önceki akşam bulunan 2 kişinin kimliklerinin belirlendiğini söyledi. Selman Eser ve Dursun Erkoç adındaki bu kişilerin, olayların başladığı salı günü öldürüldükleri sanılıyor.

Sosyal Sigortalar bölgesinde oturmakta olan Halil Coşkuner ve babası da faşistlerce kaçırıldı. Kuruköprü civarında ele geçirilerek elleri ve ayakları bağlanan Halil Coşkuner ve babası önce dövüldüler, daha sonra da öldürülmek istendiler. Olay yerine yetişen iki jandarma ve bir polisin müdahalesiyle kurtulan babaoğul hastanede tedavi altına alındı. Halil Coşkuner başından, babası ise yüzünden yaralandı. Faşistler daha sonra baba- oğulun evlerini yağmalayarak yaktılar.

MECİTÖZÜ'NDE OLAYLAR

Mecitözü ilçesinin Hasankavak köyüne saldıran MHP'liler Bektaş Ünal adlı yurttaşı öldürerek, üç kişiyi de ağır yaraladılar. Köylülerin tarlalarına gidemediği bildirildi. Önceki gün NATO semtine saldıran MHP'lilerin arasında Ömer Öke ve Mehmet Şahinciler'in oğullarının da bulunduğu öğrenildi.

Çorum'un Alaca ilçesinde meydana gelen olaylar üzerine konulan sokağa çıkma yasağı da devam ediyor. Yetkililer ilçede durumun sakin olduğunu bildirdiler.

Bağımsız...

(Baştarafı 1. sayfada)

rını belirtti. Ecevit, katılma töreninden sonra bir basın toplantısı düzenledi. Son gelişmeleri, önce Genel Yönetim Kurulunda, salı günü de CHP grubunda değerlendireceklerini söyleyen Ecevit, salı günü toplanacak CHP Ortak Grubunda, son gelişmelerle ilgili bir genel görüşme açılacağını belirtti.

Daha sonra Demirel'in aylardır Parlamentoyu çalıştırmadığını, Cumhurbaşkanı seçiminin yolunu da kasıtlı olarak tıkadığını belirten Ecevit, bu konuda şunları söyledi:

''İki büyük partinin aralarında işbirliği yapmadan Cumhurbaşkanının seçilemeyeceği ta başından belliydi. Ancak bütün işbirliği çağrılarımıza rağmen Demirel, hem Parlamentonun çalışmasını hem de Cumhurbaşkanının seçilmesini kasıtlı olarak kilitledi. Anlaşılan Demirel, Parlamentosuz ve Cumhurbaşkansız bir Türkiye'den rahatsız olmamaktadır.''

CHP Genel Başkanı, bir gazetecinin Cumhurbaşkanı Vekili Çağlayangil 5 kontenjan senatörünü seçerse tutumlarının ne olacağı şeklindeki sorusuna karşılık da şunları söyledi:

''Seçilmemiş bir kişi tarafından kontenjan senatörü olarak seçilen kişilerin bu görevi kabul edeceklerini sanmıyorum.''

Halkın Sesi dergisi hakkında açılan davadan tutuklanan 3 devrimci serbest bırakıldı

İSTANBUL (ÖZEL)

BİR süre önce tutuklanan haftalık Halkın Sesi gazetesi eski sahibi İlker Sümerkan ve Yazıişleri Müdürü Hasan Fikret Ulusoydan ve Erhan Önsal dün çıkarıldıkları mahkemede tahliye edildiler.

Halkın Sesi dergisi hakkında 141. maddeden açılan davalar sonucu tutuklanan ve Sağmalcılar Cezaevinde yatmakta olan İlker Sümerkan, Hasan Fikret Ulusoydan ve Erhan Önsal'ın çıkarıldıkları mahkeme görevsizlik kararı verdi ve tutukluluk haline son vererek tahliye edilmelerine karar verdi.

İspanyol Dışişleri Bakanı: "AET üyesi olmak için demokratik rejim şarttır"

İSTANBUL (ÖZEL)

ÜRDÜN Başbakanının cenaze töreninden dönerken İstanbul'a uğrayan İspanya Dışişleri Bakanı Marcelino Oreja, Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen ile görüştü.

Daha sonra gazetecilerin sorularını cevaplandıran konuk Bakan, ''İspanya AET üyesi olduğu zaman Türkiye'nin AET üyeliği konusunda nasıl bir tutum takınabilir?'' şeklindeki bir soruya şu cevabı verdi: ''Biz AET'yi siyasi bir örgüt olarak kabul ediyoruz. Kuşkusuz AET'nin ekonomik bir işlevi de vardır. Ancak AET demokratik Avrupa ülkelerinin birliğidir. Bu nedenle ekonomik güçlükler de olsa bu sorunları yenmek ve AET üyesi olmak için demokratik rejim şarttır''.

Ülkesinin, ABD ile iyi ilişkiler içinde olduğunu hatırlatan Oreja İspanya'nın NATO üyeliği sorununu Parlamentoda görüşeceklerini söyledi.

cemal süreya PAÇAL

DİRANAS

Sabahattin Kudret Aksal, bilmem anımsar mı, yıllar önce şöyle demişti bana: "Yenilik şiiri ortaya çıkmadan önce en parıltılı ad Ahmet Muhip Dıranas'tı. Ünü de bugün artık kestirilemeyecek kadar büyüktü onun. Bu yüzden, Orhan Veli ve arkadaşlarının şiir alanında koparttıkları fırtınadan en büyük zararı o gördü. Şiirin nirengi noktaları çok kısa bir süre içinde değişmişti. Yenilik şiirinin tozu dumanı içinde, onun yüzü artık pek seçilmemeğe başladı."

Dikkat edersek, Garip şiirinin fışkırmasıyla bir günde gözden düşen Ahmet Muhip Dıranas, yine o şiirin gücünü yitirdiği 1955'lerde eski saygınlığını kazanmağa başlamıştır. Hatta aranan, özlenen bir şair olmuştur. Ama o eski gücenıklik onu şiirden koparacaktır. Daha sonra yazdığı beş on şiirde dağınık, hatta çözülmüş buluyoruz onu.

Yine de Dıranas'ın şiirinde yenilik şiirine geçişin bazı izleri yok değil. Sözcük hiyerarşisi hiç de ağır basmamıştır onda. Yarım kafiye ve ses benzerlikleri, parmak hesabına pek yüz vermeyen rahat bir anlatımla; adamakıllı görgülü, saydamlaştırılmış bir Türkçeyle hececilerden, özellikle ilk hececilerden (Yusuf Ziya Ortaç, Faruk Nafiz Çamlıbel, Orhan Seyfi Orhon vb.) ayrılır. Zaten hece şiirinin en başarılı ustaları o ilk kuşak değil de daha sonra gelenler arasından çıkmıştır: Ahmet Muhip Dıranas, Necip Fazıl Kısakürek, Ahmet Hamdi Tanpınar.. İlk hececiler, Faruk Nafiz Çamlıbel'i biraz ayrık tutarsak, bugün okunurluklarını da yitirmiş bulunuyorlar. Çünkü hiç biri bugünkü dili yakalayabilmiş değildir. Ayrıca bugünkü şiire hiç bir geçiş noktası yok onlarda.

Yarım kalmış, bitmemiş bir şiirdir onunki. Şimdi geriye bakınca bunu daha iyi anlıyoruz, Ahmet Muhip Dıranas, en parıltılı gününde yapıtını geliştirme çabasını bırakmış, daha doğrusu kendini bırakma zorunda görmüş, hiç değilse şiirle, günün şairleriyle hesabını belirsiz bir vadeye ertelemiştir. Buna karşın, yapıtı fazla bozulmadan günümüze gelmiş bulunuyor. Sözgelimi bir Cahit Sıtkı Tarancı'nın zaman içinde çok şey yitirişi karşısında, onun bu başarısını neyle açıklayabiliriz? Melih Cevdet Anday, "Cumhuriyet"teki yazısında, bu konuda şöyle diyor: "Cahit Sıtkı'da duygular ağır basmıştır hep; oysa Ahmet Muhip Dıranas yalnızca "deyiş"i aramıştır; neyi söylediğine değil, nasıl söylediğine bakmıştır ve bunun öylesine ustası olmuştur ki, kimi büyük ozanlarımızda sık sık görülen dil uyumsuzluklarına onda hiç rastlanmaz. Bu bakımdan da birtakım düşünceler, duygular eskidiği için, şiirinden şöyle ya da böyle ziyan eden Cahit Sıtkı Tarancı yanında, Ahmet Muhip Dıranas, değişmeden kalabilmiştir. Çünkü bir içeriği yoktur."

Melih Cevdet Anday, içerik yokluğunun kalıcılık sağladığını mı söylemek istiyor? Belki de kişisel bir içerikten söz ediyor. Öyle olması gerek. Yoksa içeriği olmayan bir şeyin salt biçim gücüyle kalıcı olabileceğine inanabilir miyiz? Hadi, düşünce çözüme kavuşunca eskir diyelim. Duygular eskir mi?

Bence, Cahit Sıtkı Tarancı'nın fazla fire vermesi, düşünce ya da duyguya dayanmasından değil, şiirini ters yönde iki parçaya ayırmasından hem hece şiiri duyarlığını koruyup hem de yenilik şiirinin getirdiği havayı sürdürmek istemesinden, daha doğrusu bir şiirinde öyle, bir şiirinde böyle görünmek istemesinden ileri gelmiştir.

Ahmet Muhip Dıranas'ta kişisel bir içerik olmadığı yargısı doğru. Ama bu, onda içerik yok demek değil. Hangi içerik: o günlerin duyarlığı, sanattan beklenen özlemler vb...

Charles Cros'un ünlü şiirinde de bir başına belirli bir içerik yok. Ama o şiir bir yandan şairini Villon'la kardeş kılıyor, öte yandan Cendrars'ı, Apollinaire'i haber veriyor.

Mehmet Kemal de "Cumhuriyet"te yazdığı yazıda Ahmet Muhip Dıranas'tan söz ediyor. Onun şiirlerinin çoğunda öykü bulunduğunu söylüyor: "Ahmet Muhip Dıranas'ın şiirlerini eskilerin deyimiyle mısraı berceste sananlar çoktur. Oysa çoğu şiirinde bir öykü vardır. Bence gizli bir öykünün şairidir, bir öykü anlatmıştır." Bana sorarsanız, Ahmet Muhip Dıranas'ın şiirinin ayırıcı özelliği öyküye dayanmayan yapıtlarında daha bir ortaya çıkıyor. Hatta öyküye karşı bir şair diyebiliriz ona. Ama, Mehmet Kemal'in yazısını okuduktan sonra şimdiye dek farkına varmadığım bir şey geldi aklıma: Ahmet Muhip Dıranas'ın öykü öğesi taşıyan ya da bir öyküyü götüren şiirleri daha etli, daha diri...

Şiirimizde önemli bir yeri olan ve yüksek beğeni sahibi bir sanatçıyı yitirdik. Sevilen beş on şiiriyle de her zaman aranacak, ileride ayakta duracaktır.

"Olvido" şiiri, "Selam" şiiri... Büyük şiirler bunlar.

Her şairden kaç şiir kalıyor ki ileriye?

«Kara Kafa» ve «Düşman»

Nezih Coş

"Fıratın Cinleri"nin yönetmeni Korhan Yurtsever'in ikinci uzun filmi "Kara Kafa"yı ve "Sürü"nün yönetmeni Zeki Ökten'in yeni filmi "Düşman"ı geçtiğimiz haftalarda yapılan gala gösterilerinde izleme fırsatını bulduk. İki yapıt da Türk sinemasında yoğunlaşan toplumsal sorunlara yönelik çabaların birer örneği. Yoz filmlerin alabildiğine at oynattığı bir piyasada bu çabalar kuşkusuz birer iyi niyet örneği. Ama iki yapıt da gerek öz, gerekse biçim yönünden belirgin yanlışlıklar, hatalar, bilinçli ya da bilinçsiz sakatlıklar içinde bulunuyorlar. Yani iyi niyet yeterli olamıyor. Ayrıntılı eleştiriyi filmlerin ticari gösterime çıkmasına bırakarak bu yazıda kısaca ilk izlenimlerimizi belirtmek istiyoruz.

Yurtsever, "Fıratın Cinleri"nde sağlam bir öykü malzemesinden yola çıkmıştı. Vurgulanan ana tema feodal gerilikti. Öyküde iyi ayrıntılar vardı, bunlar sayesinde Türkiye'nin gerçeklerine çarpıcı bir bakış getirebiliyordu film. Ne var ki, Yurtsever'in gerek yönetim ve konunun işlenmesi, gerekse kurgu ve anlatım ritmi yönünden yeterince başarılı olamadığı açıktı. Film "koşuyordu", tipler şematik kalmıştı, final oturmamıştı.

"Kara Kafa"da Yurtsever, aynı güçte bir öykü malzemesi bulamamış her şeyden önce. Almanya'ya çalışmaya giden iki çocuklu bir karı-kocanın ekonomik nedenlerle bozuşmaları, kadının siyasal çalışmalara girişmesi, vb. olaylar anlatılıyor. Öykünün zorlama oluşturulduğu besbelli. İlk yarı bittiğinde yönetmenin ne söylemek için bu filmi çektiğini anlayamıyorsunuz. Bol bol bir Alman kentinden belgesel görüntüler veriyor film. Bunların genellikle öykü ile bağlanamaması birer montaj hatası yine. Öykü ise acele acele, foto-roman tarzı resimlerle aralara serpiştirilmiş gibi kalmış. Bir bakıyorsunuz kahraman, Türkiye'ye köyüne dönmüş, bir bakıyorsunuz Almanya'ya geri gelmiş ve karısıyla tartışıyor. Yurtsever yine bir ritm tutturamamış.

Yönetmenin toplumsal sorunları işleyişi diyaloglara bağlı kalmış. Filmde çeşitli kahramanlar söylevler çekiyorlar. Seyirciyi perdeye bağlayan inandırıcı bir öykü örgüsü yok ortada. Adamın daha çok kazanmak için çocuklarını okutmaması inandırıcı değil. Bu paralarla ilerde ne yapmayı düşündüğü, dolayısıyla somut amacı da belirsiz. Nevşehir köylerinden kalkıp gelen kadın kahramanımız temiz İstanbul Türkçesi konuşuyor. (Bu durumda filmi sesli çekmişsiniz kaç para). Ayrıca bir de bakıyorsunuz sınıfının bilincine varıp siyasal mücadeleye atılıvermiş. Böyle örnekler görülebilir gerçekte. Ama filmde izlediğimiz anlatımla inandırıcı olamıyor hiç bir şey. Hele o serseri tipli Türk işçi önderini anımsamak bile istemiyoruz. Şematizm, slogancılık, dağınık öykü yapısı "Kara Kafa"nın temel özellikleri oluyor.

Bir de Yurtsever, işçi sınıfı filmi yapmak isteyip sırtını revizyonist örgütlere yaslayınca, ister istemez filmine onların sloganlarını, afişlerini katıştırmaya başlıyor. Ama bunlar da kolayca tahmin edilebileceği gibi mekanik, oturmamış duruyor.

* * *

Zeki Ökten'in "Düşman"ı ise doğrudan doğruya senaryocusu Yılmaz Güney'in dünyaya, toplumumuza, insanlarımıza karamsar bakışını yansıtıyor. Ökten, "Sürü" ile çok başarılı bir sinema anlatımı tutturmuştu. Anlatımın güzelliği, ilk seyredişte senaryodan gelen öze ilişkin hataları görebilmemizi dahi önlemişti. Ama Yılmaz Güney, "Düşman"da artık hatalı çizgisini "kör kör parmağım gözüne" üsteliyor, daha da derinleştiriyor.

Güney'in "Düşman" senaryosu sanki Batı Avrupa kapitalist ülkelerinin birinin bir kentini anlatır gibi yazılmış. Dekor Çanakkale'nin Eceabat ilçesi, ama insan ilişkileri bütünüyle Batı toplumları ölçüsünde bir "yabancılaşma" içinde. "Düşman"da herkes birbirine düşman. Herkes birbirini aldatıyor, kazıklıyor. Baba-oğul, iki kardeş, karı-koca, iki arkadaş, vb. tüm ilişkiler düşmanca, hepsi bencillik üzerine kurulmuş. Kadınların tümü orospu, erkeklerin tümü fırsatçı, bencil, sömürücü ya da çaresiz kişiler. Güney, Eceabatlı vatandaşı, yerdeki ölüyle değil, onun üzerine örtülmüş Modern Gazetenin (acaba örtülür mü?) çıplak kadın resimleriyle ilgilenir gösteriyor. Yine günlerce aç açına iş bekleyen insanların bir çıplak kadın görünce iş çağrısıyla ilgilenmeyecek denli uçkuruna düşkün olduğunu varsayıyor.

"Düşman"ın öyküsündeki olumsuzluklar saymakla bitmez. Ama şurası kesin: Güney'in anlattığı Türkiye, gerçekteki değil, kendi kafasındaki Türkiye. İşte bu da toplumcu geçinen bir sanatçının içine düştüğü idealizm. Yılmaz Güney kendi yaşamında karşılaştığı sert, acımasız, yozluklarla, pisliklerle dolu çevreleri Türkiye'nin tipik gerçekliği gibi göstermeye çalışmış.

Belki de bu sevgisizlik, bu öfke, Güney'e hapishane yaşamının ve insanlarının dünyasından yansıyor. Bilindiği gibi pek çok incelemeci ve yazar, Kemal Tahir'in eserlerindeki sevgisizliği de bu kaynağa bağlar. Kuşkusuz olası bir durum bu. Güney'in yozlukla, iğrençlikle, düşmanlıkla dolu evreni insanı ne denli şaşırtıyor, tedirgin ediyorsa, filmin sonlarında ortaya çıkan "olumlu kahraman" da (İstanbul'da greve katılmış işçi) o ölçüde bir anlam taşımıyor, Korhan Yurtsever'in kahramanları gibi şematik, cansız kalıyor. İnandırıcı olamıyor. Üstelik olumsuz kahramanlar film boyunca uzun uzun anlatılıyor, ama olumlu kahraman bir-iki sahnede işlevini tamamlayıp (!) gidiyor. "Düşman"dan akılda kalan, namussuzluk, üç kağıtçılık ve düşmanlıkla dolu o garip, küçük, yoksul insanlar evreni oluyor.

"Düşman" 3 saate yakın süren bir film. Senaryo çok yalın, ama uzun sahnelerle dolu. Güney'in Kurtuluş Savaşımıza ve Mustafa Kemal'e bakışı olumlu. Film Türk-Yunan dostluğundan yana. Bunlar filmin iyi yönleri. Ama Çanakkale şehitliği, döğüşken horoz satışı için görüşmeler, Yunanistan'dan gelenlerin ağırlanması, baştaki iş bekleme bölümü, Güven Şengil'in kahvede çektiği uzun söylev, köpek zehirleme sahneleri, biraz fazla uzatılmış bölümler. Filmin anlatımı, öykünün bu yayılmışlığına karşılık başarılı aslında. Zeki Ökten, filminde Yılmaz Güney'in düzyazı üslubunu ve evrenini ustalıkla yakalamış. "Düşman" ağır tempolu ama yumuşak anlatımlı, sıkmayan, seyredilebilen bir yapıt. Ama her şey ne seyrettiğinize ve onun yorumuna bağlı tabii.

"Düşman" aşırı bir karamsarlığın, kötümserliğin filmi ve gerçekleri yansıtmıyor, saptırıyor. Batılı Hıristiyan seyircinin dünyaya bakışını yansıtıyor Güney. "Sürü"yle birlikte iki yıldır da pek tabii, onlar tarafından ilginç bulunup ödüllendiriliyor.

Yarışmada "Büyük Ödül"ü alan İran karikatürü

7. Uluslararası Akşehir Nasreddin Hoca Karikatür Yarışması sonuçlandı

- İran'lı Mustafa Ramezani'nin yapıtı "Büyük Ödül"e değer bulundu
- Yarışmaya 27 ülkeden 365 yapıt katıldı.

Bu yıl yedincisi düzenlenen Uluslararası Akşehir Nasreddin Hoca Karikatür Yarışması sonuçları açıklandı. İranlı Mustafa Ramezani'nin yapıtı "Büyük Ödül"e değer bulundu. 5 başarı ödülü ise şu çizerler arasında dağıldı: Lido Contemori (İtalya), Andrzej Czyczylo (Polonya), Abdullah Üçyıldız (Türkiye), Josette Janssens (Belçika), Peter Puszta (Macaristan).

Tan Oral, Erdoğan Tamer, Tonguç Yaşar, Aygun Tugay, İsmet Şenoğlu, Lütfi Kula ve Semih Poroy'dan oluşan Seçici Kurul, alfabetik olarak ABD, Batı Almanya, Doğu Almanya, Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Çekoslovakya, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İran, İspanya, İsviçre, İtalya, Kanada, Kıbrıs TFD., Küba, Lüksemburg, Macaristan, Polonya, Romanya, San Salvador, Singapur, Sovyetler Birliği, Türkiye, Yugoslavya ve Yunanistan'dan gönderilen 365 yapıt arasından seçme yaparak çeşitli yapıtlara da özel ödüller verdi.

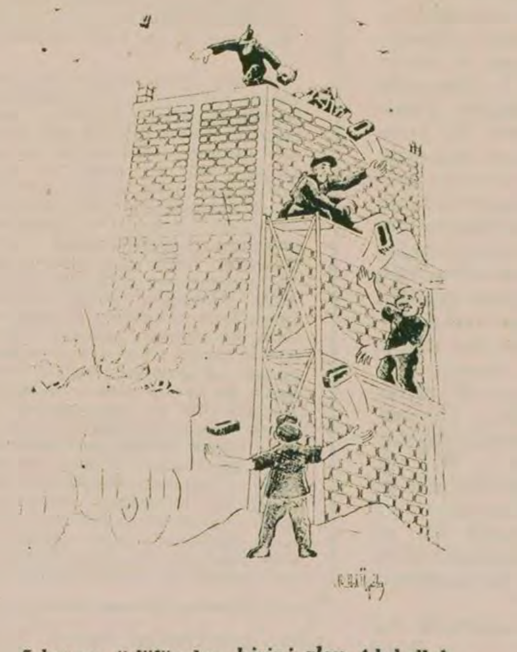
Bazıları da Seçici Kurul tarafından ayrılan yapıtlar arasından kuruluş temsilcilerince seçilen özel ödüller şöyle ortaya çıktı:

Victor Timoc-Romanya (Aydınlık Gazetesi); Necmi Rıza Ayça ve Burhan Kum-Türkiye, Mihai Boaca-Romanya Nino di Fazio- İtalya (Karikatürcüler Derneği); Giokas Panayiotis—Yunanistan (Basın—Yayın Gn. Md.); Ane Vasilevski —Yugoslavya (Gazeteciler Cemiyeti); Mevlüt Akyıldız (DİSK ve Demokrat Gazetesi); Nastase Leonte —Romanya (THA); Marek Michalski—Polonya (Türkiye Yazıları Dergisi) Jawco Savov—Bulgaristan (Sinematek Derneği); Leszek Wisniewski-Avusturya (Ankara Sanat Sevenler Derneği); Ohannes Şaşkal (İstanbul Barosu); Zbigniew Jujka-Polonya (Cumhuriyet Gazetesi); Musa Kayra-Kıbrıs TFD. (Ankara Belediyesi); Ümit Yüksel (Akşehir Belediyesi): Ventzeslaw Kotev-Bulgaristan (Nasreddin Hoca ve Turizm Derneği); Jelensky Laszlo-Macaristan (Oluşum Dergisi); Faruk Özkurt (Türkiye İş Bankası); Jan Eleniocki —Polonya (Karikatürk Dergisi) Ando Octavian-Androniç-Romanya (Gerçek Gazetesi); Wojciech Gorczynki-Polonya (Çevre Dergisi); Haris Bin Osman—Singapur, Micha Zlatovski- SSCB, Hairu Jasamato-ABD (Jüri özel ödülleri).

Bu ödüllerin tümü bugün Akşehir'de törenle sahiplerine ya da temsilcilerine verilecek. Yarışmanın sergisi de bugün başlayacak olan şenlik çerçevesinde, 5 gün süreyle Akşehir'de açılacak. Sergi daha sonra İstanbul Karikatür Müzesinde yinelenecek. Yarışmaya gelen yapıtlar her yıl olduğu gibi bu yıl da bir albümde toplanarak katılanlara gönderilecek.

Aydınlık gazetesi Özel Ödülü (Victor Timoc-Romanya)

5 başarı ödülünden birini alan Abdullah Üçyıldız'ın karikatürü (sağda)

AHMET NAİM'İN HİKAYELERİ — bir yudum soluk 6

Ulan Velioğlu, kamalık kes!... Şu kapağın altına fırça vurun!..

Yüreğiniz ağzınızda gövdece kulak kesilmiş, tekrar tekrar vuracaksınız borulara. Ve dinleyeceksiniz... Ula! İşte göçüğün öbür yanından da borulara ve raylara vuruluyor. Lahzada yer değiştirmeye hazır keskin bir iyimserlik veya kötümserlik içindesiniz. Göçüğün öbür yanından gelen sesler size bir işaret mi, yoksa...

Tekrar vuracaksınız. Bu sefer muntazam aralıklarla, umutla, hırsla vuracaksınız. Yine dinleyeceksiniz, gövdece... Tamam! Vurduğunuz işaretler aynen tekrarlanıyor. Yanınızda arkadaşlarınız varsa, birbirinizin kucağına atılacaksınız.

İşte! Artık kazma ve kürek sesleri duyuluyor. Daha sonra da çalışanların sesleri doluyor kulaklarınıza... Kıymık kıymık olmuş her yeriniz! Sesleri ayırdedebiliyorsunuz artık. İşte, ünlü göçükçü Neboğlu Ahmet Çavuş'un sert komutları:

– Ulan Velioğlu, kamalık kes!... Şu kapağın altına fırça vurun!.. Turalıoğlu, o yan netameli, askıya almadan kazma sallama oraya!...

Yerlerinizden fırlıyorsunuz. Kapalı bulunduğunuz yerden bir delik de siz açarak onlara bir an önce kavuşmak isteğiyle yanıp tutuşuyorsunuz. Ama, geldikleri yönü tam olarak kestiremezsiniz ve yanlış bir hareketle göçüğü tazelemiş olursunuz.

Birden sağır bir gürültü daha koptu. Tabut üstüne küreklenen toprağın çıkardığı sese benzeyen bu boğuk ve sağır sesten anladınız ki, arkadaşlarınızın canlarını dişlerine takarak açmaya savaştıkları göçükte yeni bir göçük oldu! İşte bağrışmalar:

– Onları alalım derken Kılıfoğlu'nu da göçükte bırakıyoruz! Tak ipi beline, çek! Haydin hep beraber, hoooop!...

Sağır homurtu sürekleşti. Kurtarıcı arkadaşlarınızın sesleri uzaklaştı, sonra büsbütün silindi kulaklarınızdan...

Heyecanlı, heyecanlı geziniyorsunuz. Külçe halinde çöküyorsunuz sonra, yıvışıp kalıyorsunuz. Başınız ellerinizin arasında, kurşun gibi çöken karamsarlık duygusu eziyor sizi. Arkadaşlarınızla, canyoldaşlarınızla tek kelime konuşamıyorsunuz. Ama, dedim ya evvelce de, onlar tekrar gelecekler dir. Ucunda ölümü de görseler, göğüs verip, mutlaka size ulaşmaya çalışacaklardır. Bir aksilik işi uzattı, o kadar..

İşte sesler yine yaklaşıyor. Siz havadan tasarrufa bakın. Mesela sizinle birlikte, gitgide bulanmaya başlayan havayı yutup duran şu üç lambaya ne gerek var! Diplerini vurun yere ikisinin, söndürün. Eğer kendinizi aşırı kötümserliğe kaptırmayacağınıza inanıyorsunuz, tümünü söndürün, büsbütün batın karanlığa...

Soluklarınızı dayanabileceğiniz kadar seyrek aralıklarla alın. Bilin ki soluklarınız sayılıdır burada. Zamanında bir yudum soluk, bir yudum soluktur! Canlı-kanlı gömüldüğünüz bu mezardan kurtulmanız, bazen bu tek soluğa bağlıdır...

İşte deminki sesler... ve nihayet, işte size açılan "sıçan yolu"ndan görünen ışık!..

Kendim de kaldığım için, hele kalanları çok kurtardığım için, iyi bilirim: Göçükte canlı kalmak da feci, kalanı kurtarmak da... Bazen ses ala ala, hatta konuşa konuşa yanlarına vardığımızda, yeni bir göçük bizi onlardan ayırmış, ikinci sefer yolu delip ulaştığımızda havasızlıktan boğulmuş bulmuşuzdur onları... Yiğit delikanlılar, can delikanlılar, son dakikalarda birbirine sarılıyorlar! Açıyoruz göçüğü, onları öylece buluyoruz. Çoğu, havasızlığın korkunç azabı içinde, belki de soğuk olduğu için, bir demir parçasını, kazmasının veya burgusunun ucunu ısırıyor. Dişleri un-ufak, ağız ve kulaklarından fışkıran kanların yarattığı küçük göl-cükler içinde buluyoruz onları!...

Etem Çavuş, tekrar göğüs geçiriyor:

– Bana göçüğü çok konuşturdunuz, diye sürdürüyor konuşmasını. Size maden kuyularını girdisi-çıktısı ile tanıtacağıma söz vermemiş olsaydım, kaza bahsini keserdim burada. Ne çare ki söz vermiş bulunduk. Kırkaltı yıllık madenciliğimde yüzlercesini gördüğüm halde, bu kaza bahisleri açıldığında sanki yaralarım deşiliyor, eski anılar birer birer canlanıyor gözümde...

İhtiyar kurda hepimiz adına teşekkür ediyorum, eğer bunları anlatmak kendisini fazla heyecanlandırıyorsa vazgeçebileceğini söylüyorum. "Hayır" anlamına başını sallıyor ve devam ediyor:

– Neyi anlatacaktık? Su kazasını... (Yürüyoruz.) Su patlaması yüzünden ocaklarımızın geçirdiği kazalar son yıllarda hemen hiç yok denecek kadar azdır. Su, eğer zamanında hissedilip gereken tedbirler alınmazsa ve kendi kendine bir kütlerse, diyebilirim ki, ocak kazalarının en zalımidır. Öyle göçük gibi bir defada üç-beş canı değil, yüzlerce canı birden söndürür.

Su kazası, eskiden işlenmiş ve sonra bırakılmış kuyulara biriken binlerce ton suyun, diğer işlenen bir kuyuya şu veya bu sebeple hücum etmesi sonucu meydana gelir. Eskiden kuyular gelişi güzel işlenirdi. Elde yeraltı haritası falan olmadığına göre, eskiden nerelerin işlendiğini tam olarak bilemiyoruz. Bugün işlediğimiz bir ocak, eskiden işlenmiş ve bırakılmış bir ocağın tam altına veya yanına rastlayabilir. Bırakılmış ocaklar dev sarnıçlara benzerler. Yeraltındaki sayısız su damarı, bırakılmış ocakları doldurur, binlerce ton su buralarda birikir. Bu dev sarnıçın altından veya yanından bizim ocağımız geçerken, aradaki tavan veya duvar incelir ve binlerce tonluk suyun basıncına dayanamayarak çöker veya patlar...

Etem Çavuş'un sesi gitgide uzaklaşıyor kulaklarımdan, Alaca'dan kazmacı Ali'nin öyküsü düşüyor aklıma usul usul...

. . . .

Armutlu'nun fundalarla kaplı dağları, yılın bütün ayları taptaze ve zümrüt yeşilidir. Bu zümrüt gibi yemyeşil dağların ortasında, büklüm büklüm uzayan beyaz şeritler vardır. Uzaktan bakınca, yeşil dağlar, eteklerinden doruklarına kadar bir yumak beyaz iplikle sarılmış sanılır.

Bu dağ yolları, fundalarla kaplı birkaç tepeden daha aştıktan sonra Armutlu ocağına ulaşır. Armutlu ocağı, yeşil fundaların arasında açılmış genişçe bir harman yeridir.

DEVAM EDECEK

Soprano Yekta Kara, Polonya'da konser veriyor

Soprano Yekta Kara

Ankara Devlet Operası solist sanatçısı Yekta Kara iki konser vermek üzere çağrılı olarak Polonya Halk Cumhuriyetine gitti.

Sanatçı Kudewa-Zdroj kentinde yapılan geleneksel MoniuszkoFestivalinde yarın orkestra eşliğinde bir konser verecek. Soprano Yekta Kara 9 Temmuz Çarşamba günü de Varşova'ya giderek orada sunacağı resitalde Mozart, Çaykovski, Adnan Saygun, İlhan Baran ve Moniuszko'nun yapıtlarını seslendirecek.

günün sanat olayları

8. ULUSLARARASI İSTANBUL FESTİVALİNDE BUGÜN

İSTANBUL Belediyesi Şehir Tiyatrosu, 19.00'da Sultanahmet Aya İrini Kilisesinde Emmanuel Robles'in ÖZGÜRLÜĞÜN BEDELİ (Montserrat) adlı oyununu sunacak. Oyunun diğer iki gösterisi yarın ve pazartesi akşamları yapılacak. Türkçeye çeviren: Mina Urgan. Yöneten: Erol Keskin Çevre düzeni: Metin Deniz Fiyatlar: 100, 75 lira.

ATATÜRK Kültür Merkezi Konser Salonunda, 11.00'de, Akbank Karagöz-Kukla Tiyatrosunun gösterisi izlenebilir. "Yazıcı" adlı Karagöz oyunu ile "Sünnet" adlı kukla oyununun yer aldığı programı Tacettin Diker sunacak. Fiyatı 50 lira.

Aydınlık

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

Sovyet muhaliflerinden Vladimir Bukovski, Moskova Olimpiyatları ve yumuşama siyaseti üzerine görüşlerini açıklıyor

Hazırlayan: Yavuz Çekirge

«Sovyetler, Afganistan'ı gelecek tepkileri hesaplayarak işgal etti»

SOVYET muhalifi Vladimir Bukovski, daha 1978 yılında Moskova Olimpiyat Oyunlarının boykot edilmesi tezini ortaya atmıştı. O zamanlar bu görüşün bir hayal olduğunu ileri sürenler çoğunluktaydı. Ama aradan geçen zaman Bukovski'nin yanılmadığını ve tezinin ne kadar güçlü olduğunu gösterdi. Bukovski, Sovyetler Birliği'ndeki psikiyatri uygulamalarının ilginç yanlarını açıklamasıyla tanındı Batıda. Aydınlık gazetesi 14 Eylül 1979 tarihinde Bukovski'yle bir söyleşiyi yayınladı. Batıda geniş yankılar uyandıran tartışmaları Aydınlık okuyucularına da duyurdu. Bukovski, bugünlerde, yani aşağıda okuyacağınız söyleşinin yapılışından bu yana Olimpiyatları Boykot Komitesinde aktif olarak çalışıyor. Okuyacağınız söyleşiyi iki İsveçli gazeteci 12 Mart 1980 tarihinde İngiltere'de yaptılar. Bukovski'nin 12 Mart 1980 tarihinde yumuşama siyaseti üzerine söyledikleri bugünlerde Venedik doruk toplantısında gerçekleşmektedir.

Söyleşi, İsveçli gazetecilerin Aydınlık gazetesinde yayınlanmak üzere özel izinleriyle ve kısaltılarak çevrilmiştir.

«Sovyetlerde huzursuzluk ordunun içinde başlayacak»

KALLE HEGLUND: Geçenlerde İngiltere Parlamentosunda olimpiyat oyunlarının boykot edilmesi konusunda bir tartışma açıldı. Siz bu konuyu ilk kez gündeme getirenlerdensiniz. Bu fikri ortaya attığınızda gerçek dışı bir fikirmiş gibimize gelmişti. Bugün olimpiyatların boykot edilmesi olanağını nasıl değerlendiriyorsunuz?

BUKOVSKİ: Gelişmelerin bu hali alacağını tahmin ettiğimi söyleyemem doğrusu. Ama arkadaşlarım şimdi benimle falcı olduğumu söyleyerek şakalar yapıyorlar. Bunun falcılıkla falan ilişkisi yok doğal olarak. Ben boykot kampanyasını başlattığım vakit öyle büyük umutlarla yola çıkmış değildim. Bu kampanya sırasında çok şey öğrendim. Her zaman insan doğru bildiğinden şaşmamalı, yılmamalı. Eğer bir talep yeteri kadar güçlü bir şekilde istenmezse asla yerine getirilmiyor.

Olimpiyatların boykot edilmesi konusunda yeterli belgeleri toplayıp açıklamıştık. Ama o zamanlar kimse bizim söylediklerimize aldırmıyordu. Afganistan'ın işgal edilmesinin de pek büyük bir etkisi olmadı. Gerçekte bir ülke daha Sovyetler tarafından işgal edilmişti. Afganistan'da olanlar daha birçok ülkede gerçekleştirildi. Afganistan'ın işgaliyle şok olan insanların hem hafızası yeteri kadar güçlü değil hem de dünya olaylarını izleme olanağına sahip değiller. Onun için Afganistan'ın işgali birtakım kimselerde şok etkisi uyandırdı. Şimdi, bu kampanya sırasında birçok önemli sorun, örneğin Sovyetler Birliği'ndeki kıyımları insan haklarının genel geçer kurallarının hiçe sayılmasını gündeme getirmede güçlüklerle karşılaşıyoruz. Çünkü, herkes Afganistan'ın işgali olayıyla ilgileniyor. Bu kötü. Çünkü sorunu bütün yönleriyle ele almak gerekir. Böylelikle gerçekten neler olduğunu ve ilerde neler olabileceğini tahmin etmek oldukça güç olacaktır.

HEGLUND: Afganistan'ın işgalinin kamuoyundaki değişimi yarattığını kabul ediyor musunuz?

BUKOVSKİ: Evet, bunu kabul ediyorum.

LARS LUNDKVİST: Sovyetler Birliği'nin ilk kez kendi ilgi duyduğu alanların dışına çıkarak direkt olarak askeri bir müdahalede bulunması, aracı kullanmaması, dünya siyasetini nasıl etkiliyor sizce?

SOVYETLERİN İLGİ ALANI BÜTÜN DÜNYADIR

BUKOVSKİ: Bu nasıl düşünüldüğüne bağlı. Ruslar asla ilgi alanları kavramını kabul etmediler. Rusça gazeteleri okursanız onların asla böyle bir kısıtlamayı kabul etmediklerini görürsünüz. Onların ilgi duyduğu alan, bütün dünyadır.

Dünyadaki tüm kurtuluş hareketlerini destekliyorlar. Bunu yaparken de sosyalizmden, ilerici rejimlerden falan sözediyorlar. En ufak fırsatları bile kaçırmıyorlar. Eğer bir ülkede bir rejim değişikliği olmuş ve bunlara yeşil ışık yakmışsa hemen birliklerini yolluyorlar. Eğer yarın Fransa'da bir rejim değişikliği olsa Ruslar hemen tümenlerini oraya da yollarlar.

LUNDKVİST: Ama, Batı için Afganistan'ın işgali böyle bir ayırımın yapıldığını vurguluyor gibiydi.

BUKOVSKİ: Sovyetler Birliği'nde kamuoyu bu ayırımı kavrayamaz. Benim haber aldığım kaynaklar Sovyet halkının batının bu güçlü tepkisini hayretle karşıladıklarını söylüyor. Batı, Angola, Güney Yemen, Etyopya'nın işgal edilmesini tevekkülle karşıladı. Hiç bir tepki göstermedi. Dolayısıyla Sovyetler Birliği'nde gerek halk gerekse de liderler Batının bu tepkisi karşısında hayretler içinde kaldılar.

HEGLUND: Yani savaştan önceki son adımın bu olduğunu anlamaları gerekir Rusların. Bundan sonraki adımda Batının müdahale edeceğini düşünmüyorlar mı?

BUKOVSKİ: İşte Sovyet liderlerinin anlamadığı şey de bu ya. İşte bu nedenle durum oldukça ciddi. Hatta tehlikeli. Batı o kadar çok aldatıldı ve her seferinde geri çekilmek zorunda kaldı ki, şimdi Ruslar ne yaparlarsa yapsınlar Batının yine geri çekileceğini, sessiz kalacağını sanıyor Rus liderleri.

Durum tehlikeli. Bir noktada Batı artık sessiz kalamaz. Ama Ruslar hep bir iki adım daha atabileceklerini ve Batının kuru gürültüden öteye bir şey yapamayacağını düşünüyorlar.

SOVYET LİDERLERİ

LUNDKVİST: Sovyet liderleri arasında Afganistan'ın işgalini onaylamayanlar var mıydı?

BUKOVSKİ: Bildiğimiz kadarıyla liderler arasında bir muhalefet yok. Ama kesin bir kanı değil bu. Olmaması olanaksız. Liderler arasında son yirmi yıl içerisinde birtakım değişiklikler oldu. Daha çok ideologlar değiştirildi. Liderlerin bir bölümünün iyi, bir bölümünün kötü olduğunu söylemiyorum. Yalnızca birtakım değişik görüşlerin bazı liderlerce benimsenip diğerlerince benimsenmediğini, giderek kimi liderlerin daha fazla etki sahibi olmalarının sağlandığını söylemek istiyorum. Bazı liderler, ülke ekonomisinin gelişmesi yönünde reformlar yapılması ve Komünist Partisinin diğer devlet organlarına nazaran daha kısıtlı yetkilere sahip olmasını savundular.

Ama bu değişiklikler ve eğilimler o kadar küçük ki, bir Afganistan. bir Çekoslovakya söz konusu olduğunda göze görünmemekte.

«İşçilerle devlet organları arasında da çatışma olacaktır. Eğer savaş 5-7 yıl sürerse, bu huzursuzluklar artacaktır.»

İŞGALE GÖSTERİLEN TEPKİ

HEGLUND: Birleşmiş Milletlerdeki oylamalar gözönüne alınırsa Sovyet liderlerinin nasıl bir durum içine düştükleri anlaşılıyor. İlk kez yalnız kalıyor Sovyetler Birliği siyasi planda.

BUKOVSKİ: Üçüncü Dünya ülkelerinin işgale karşı tepki göstereceklerini mutlaka hesaplamışlardır. Kamuoyunda oluşacak tepkileri, diplomatik baskı yöntemlerini de gözönüne almışlardır. Bütün bu hesaplardan sonra yine de işgali göze alabiliyorlar. Ama hesaplarından daha güçlü bir tepkiyle karşılaşınca bunun sonuçlarını da kabullenmek zorunda kaldılar. Yalnızca Birleşmiş Milletler kararıyla değil, kitle haberleşme organlarının, diplomatik sistemlerin ötesinde mükemmel ticari anlaşmalar da bozuldu. Uyguladıkları diplomasinin tamamiyle iflas ettiğini de gördüler.

HEGLUND: Afganistan'ı işgal etmeyi göze alırken tüm bu sonuçları da düşünmüş olmaları gerekmez miydi? Nihayet bir avuç budala değil bu önderler.

BUKOVSKİ: Doğru. Tepki muazzam oldu. Ama bu tepkinin derecesini kim önceden hesaplayabilirdi? Afganistan'daki durum 1978'lerde yaratıldı. O vakit dikkat çekmedi bu başlangıç. Çünkü bölg[illegible] ilgi çekici bir bölge olarak ka[illegible]l edilmiyordu. Kimse olup bitene önem vermedi.

HEGLUND: İşgal son derece acemice gerçekleştirildi. Kimin kimi öldürdüğü tartışmasıyla başladı her şey.

BUKOVSKİ: Macaristan'ın işgalinde de aynı şeyler oldu. İmre Nagy'nin yardım istediği söylendi o vakit. Ama. ilk öldürülen de Nagy oldu. Bu kez uzun uzun hesaplar yapıldı. Birleşmiş Milletlerde, basında büyük tepkiler olacağını hesap ettiler. Ama. bu tepkinin en fazla beş yıl süreceğini ve kaybolacağını düşündüler Beş yıllık bir devreyi göze aldılar. Olayın özü bu.

LUNDKVİST: İşgalin ardında yatan nedenler konusunda ne düşünüyorsunuz? İşgalin iç politikada ne gibi etkileri oldu? Sovyetlerdeki Müslümanlara yönelik tahminlerin yani Afganistan'daki Müslüman direniş hareketinin Sovyetlere sıçramayacağı konusunda ne düşünüyorsunuz?

SOVYETLERDEKİ MÜSLÜMANLAR

BUKOVSKİ: Batıda birtakım yanlış tahminler yapılıyor. Bugün en büyük İslam hareketini Şiiler oluşturuyor. Bizdeki Müslümanlar Şii değil, çoğu Sünni. Sünnilerle Şiilerin aralarında düşmanlık var. Eğer savaş uzarsa ve birçok insanın hayatına mal olursa Sovyetlerde bir tepki yaratabilir. Belki de Vietnam savaşı sırasında ABD'de oluşan kamuoyu gibi bir kamuoyu oluşabilir Sovyetlerde. Ama bu kamuoyu ABD'deki kadar güçlü olmayabilir.

Öte yandan cephedeki askerlerin durumu sözkonusu. Daha şimdiden birkaç düzine asker emirleri hiçe sayarak kaçıyor. Daha geçenlerde birçok asker kaçağı idam edildi. Kabil'de 15 asker, Sovyetlerin bölgedeki etkinliklerini protesto ettikleri için kurşuna dizildiler. Bu nedenle huzursuzluklar önce ordunun içinde başlayacak.

Daha sonra işçiler arasında bir gerilim yaratabilir bu olaylar. Grevlerin artacağını bekleyebiliriz önümüzdeki aylarda. İşçilerle devlet organları arasında çatışmalar oluşacaktır. Eğer savaş 5-7 yıl sürerse bu huzursuzluklar artacaktır.

Genel olarak bir tepki gösteremez halk. Çünkü halk o kadar büyük bir baskı altında ki, direkt bir tepki göstermesi olanaksız. Diğer bir olasılık da savaşın uzadığı koşullarda birtakım milliyetlerin belli bir gerilim altında kalacağı ve çatışmalar çıkabileceği. Baltık, Ukrayna, Kafkasya bölgelerinde huzursuzluklar çıkabilir. Buna da ihtimal veriyorum. Bunun nedeni de dinle izah edilemez. Milli azınlıkların büyük bir baskı altında yaşamasının getirdiği çelişkilerin Afganistan'da olup bitenlerle bir paralellik teşkil edeceği ve halkın bu paralelleri kolaylıkla kurabileceği günler gelecektir.

(DEVAM EDECEK)

RENKLİ TV için ne dediler?

Hazırlayan ve röportajlar: Mehmet Yeşil

Ankara ITIA Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksek Okulu öğretim görevlisi ve TRT Televizyonunun ilk yöneticisi

Mahmut Tali Öngören: «Renkli TV kapanın elinde kalacaktır»

Ankara İTİA Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksek Okulu Öğretim Görevlisi ve TRT Televizyonunun ilk yöneticisi Mahmut Tali Öngören ikinci kanal ve renkli TV konusundaki sorularımızı yanıtladı:

— İkinci kanal ve renkli TV konularında tartışmalar yeniden başladı. Bu konuda neler düşünüyorsunuz?

— Zaman zaman her iki konudaki tartışmaların canlandığını görürüz. Bu gibi durumlarda renkli televizyonu ve ikinci kanalı kurmak isteyen TRT dışı çevreler harekete geçerek bir kamuoyu yaratmak amacı peşindedirler. Ama genellikle her ikisinin kurulması için zamanın geldiğini ilk olarak söyleyen kişiler hep TRT içinden olur. Aslında renkli televizyonun gelmesi ve ikinci kanalın kurulması, TRT dışındaki çıkar çevrelerine yarayacaktır. Satışı doyuma ulaşan siyah-beyaz TV alıcıları yerine yeni renkli alıcılar satılacaktır. İkinci kanal kurulunca da bu yeni kanalın yayımlarını alabilmek için de eski siyah-beyaz TV alıcılarından çoğunun içine de yeni bir aygıt takmak ya da yeni alıcı satın almak zorunluğu çıkar. Bu da yine sözkonusu aygıtları ve alıcıları yapanların işine yarayacaktır. Ayrıca, iktidara gelen her siyasal parti ve her yeni TRT yönetimi de propaganda yapmak amacıyla renkli televizyonu ve ikinci kanalı kurmaktan sözederek göz boyamaya çalışıyor. Ama günümüzdeki iktidar ve TRT yönetimi örneklerinde de gördüğümüz gibi, her ikisinin kurulmasından söz edilmesine karşın, ne renkli TV, ne de ikinci kanal gerçekleştirilebildi. Çünkü Türkiye'de büyük bir ekonomik bunalım içinde.

— Eğer Türkiye'de ekonomik bunalım olmasaydı, renkli TV ve ikinci kanal bugün kurulmuş olur muydu sizce?

— Evet, kurulmuş olurdu. Çünkü bir kez kamuoyu bu iki konuda da çoktan koşullandırıldı. Arkasından da, TRT teknik bakımdan hemen hemen renkli TV yayımı yapabilecek düzeye getirildi. Hatta Batı Almanya'da pek çok teknik eleman ve izlence yapımcısı yetiştirildi. TRT bir Batı Alman şirketi ile anlaşarak Ankara'da ilk siyah-beyaz TV yayımının başlatıldığı stüdyo binasını, bir renkli TV eğitim merkezine dönüştürdü. Kısacası, bugün isterse TRT kendi olanakları ile renkli yayına başlayabilir ve Avrupa'dan gelen TV yayımlarını da renkli olarak alıp yayınlayabilir ve Türkiye'den de dışarıya renkli yapım yapabilir. Ama asıl sorun renkli TV alıcısının montaj endüstrisi kapsamı içinde Türkiye'de yapılıp yapılamayacağı ve kaça satılacağı. İşte Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik bunalım işin asıl bu yanını engelliyor bugün için. Yoksa diğer ön çalışmaları yapmadan Türkiye'de renkli TV bir oldu bittiye getirilerek çoktan başlatılabilirdi.

— Bu ön çalışmalar nelerdir?

— Her şeyden önce renkli TV ve ikinci kanal konusunda TRT'nin, Devlet Planlama Teşkilatının ve diğer ilgili kurumların ortak ya da ayrı ayrı araştırmalar yapmaları, her iki alanın maliyet hesaplarını çıkarmaları, renkli televizyonun ve ikinci kanalın ne gibi işlevlere sahip olması gerektiğini ve ne gibi izlenceler yayımlaması gerektiğini saptamaları gerekirdi. Bu gibi araştırmalar yapılmadan, renkli TV gelsin ya da ikinci kanal kurulsun diyenlerin iyi niyetine inanmak zordur. O zaman, bu gibi kişilerin çıkar çevrelerinin etkisiyle konuştukları anlamı çıkar. Gerçi ikinci kanalın eğitimde kullanılacağı söyleniyor. Hatta 1976 yılında böyle bir öneride ben de bulunmuştum. Fakat ortada radyo-TV-film yolu ile eğitim yapamayan bir TRT'nin ve bir Milli Eğitim Bakanlığının bulunduğunu görünce, artık bu önerimin de bir önemi kalmadığı sonucuna vardım. Çünkü ikinci kanal kurulursa ya eğitim adı altında son derece maksatlı izlenceler yapılacak ya da hiç eğitime filan gerek görülmeden, şimdiki kanalda izlediğimiz saçma izlenceler ve dış kaynaklı dizilerle doldurulacak. Renkli televizyonun ise eğitime çok az katkısı olduğunu Batı kaynaklı araştırmalardan öğreniyoruz. Ama zaten bugüne değin de Türkiye'de renkli TV için her hangi bir amaç ortaya süren çıkmadı. Renkli yayımın daha ilginç olduğunun dışında... Yani siyah-beyaza karşı daha ilginç olduğu için Türkiye renkli TV yayımı serüvenine sürükleniyor.

— Bu arada, dünyanın pek çok ülkesi ve komşu ülkeler renkli televizyona dönerken, bizim sonunda siyah-beyaz TV için yedek parça bile bulamayacak duruma gelebileceğimizi söyleyenlere ne dersiniz?

— Doğrusunu isterseniz, bu doğru bir görüş olabilir. Ama bunu bir gözlem olarak değil, bir bilimsel araştırmanın sonucu olarak ortaya koyanın sözüne inanırım ben. Çünkü her hangi bir bilimsel veriye dayanmayan bu gibi bir gözlemi çıkar çevrelerinin sözcüleri de rahatlıkla ileriye sürebilirler. Bence dayanaksız savlar gerek renkli TV, gerekse ikinci kanal konularında işin salt bir başka noktaya gitmesine yol açacaktır en sonunda.

— Nedir o nokta?

— Bugün Türkiye'de bir de radyo-TV tekelinin TRT'nin elinde bulunmadığı görüşünü ileriye sürenler var. Bu görüş sahiplerinden birincisini sinema-TV öğrenimi yapan yüksek okulların ve fakültelerin bazıları oluşturuyor. Bunlar amaçlarını açıklamadılar, ama yayım yapabildikleri taktirde, ikinci kanalda eğitim izlencelerine yer verebileceklerini söyleyebilirler. TRT'nin radyo-TV tekeline karşı çıkan ikinci topluluk ise özel sektör. Onlar da reklamla gelirini elde eden radyo-TV istasyonları kurup kendi izlencelerini yayımlamayı amaçlıyorlar. En sonunda, bugünkü karışıklıkta, pek çok çevrenin "TRT'nin ne ikinci kanalı kuracağı var, ne de renkli TV yayını yapacağı. En iyisini biz yaparız" diyerek ortaya çıkabilecekleri ve özellikle özel sektörün de böylece TV yayımında söz sahibi olma hakkını elde etme tehlikesiyle bizi karşı karşıya bırakabileceği düşünülebilir. Bence ilk adımları TRT'nin atıp her iki konuda da Türkiye'de nelerin, niçin yapılması ya da yapılmaması düşüncesini bilimsel yöntemlerle ortaya koyması ve bu işi de çıkar çevrelerine bırakmaması gerekir. Ama bugünkü TRT böyle bir adımı atacak durumda değil. Bu nedenle de ikinci kanal ve renkli TV kapanın elinde kalacaktır.

Renkli TV'ye evet mi hayır mı? 2

TÜRKİYE' DE KURULACAK MONTAJ SANAYİSİ, ULUSLARARASI ŞİRKETLERLE REKABET EDEMEZ

RENKLİ TV teknolojisinin Türk ekonomisini, özellikle bugünkü yapısı içinde, güçlendireceğini savunmak hayal bile edilmemelidir. Ekonomiyi güçlendirebilmesi için hem ülke içinde, hem de dışında geniş bir pazarlama potansiyeli bulunması, ya da kamu yararına gerçekçi bir yatırım olması gerekir. Renkli TV'nin ülke içindeki pazarı Türkiye'deki kişi başına milli gelir, bu gelirin toplumdaki dağılımı ve ülkeye dışarıdan getirilecek TV alıcıları gözönüne alındığında çok yetersiz olacaktır. Ülke dışında önemli bir pazar bulunacağını düşünmek de hayaldir. Çünkü renkli TV teknolojisi gelişmiş ülkelerde yeni bir teknoloji değildir ve Türkiye'de kurulacak bir montaj sanayisi, Uluslararası şirketlerle rekabet edemez. Kaldı ki, ileride değinileceği gibi sözkonusu teknolojinin bedelini Türkiye özellikle geçiş yıllarında oldukça ağır ödeyecektir. Özcesi renkli TV'nin ülkemize getirilmesi teknolojik açıdan bir amaç ya da bunu isteyenlerin tartışmalarında kullanacakları bir sav olamaz.

Renkli televizyonun Türkiye'ye gelmesini istemeyenler teknolojik bilgi düzeyinin buna hazır olmadığını savunmaktadırlar. Renkli televizyonla direk ilgilenen kuruluş ve kişileri bir bir alacak olursak, TRT de renkli TV konusunda teknik sorunların eğitimi çok büyük bir sorun değildir. TV mühendis ya da teknisyenleri 1-2 aylık kurslarla renkli TV tekniğine çok zorlamadan uyum sağlayabilirler. (Asıl sorun yapım ünitelerindeki elemanların eğitimidir, ancak bu konuyu teknolojik başlığı altında değil, sosyo-ekonomi başlığı altında incelemek daha yararlı olur) Televizyon konusunda eğitim yapan üniversite ya da akademiler bugün eğitimlerinde renkli televizyona zaten yer vermektedirler. Alıcı imal eden firmalar ise alt yapılarındaki değişimi uluslararası şirketlerden patent ve know-how olarak kolayca gerçekleştirebilirler. Alıcı, tamir eden kişilerin ise renkli TV tamirini beceremeyeceklerini savunmak Türkiye'yi tanımamak demektir. 1950'lerde yapılan bir araştırma Türkiye halkının dünyada yaratım gücü en yüksek ulus olduğunu ortaya çıkarmıştır. Böyle bir ulusun TV tamircilerinin renkli TV tamirinde başarısız olmaları beklenemez. Kaldı ki sözkonusu tamircilerin büyük çoğunluğu 1970'lerin başlarında radyo tamirciliğinden TV sahasına geçerken daha büyük zorlukları yenmişlerdir.

Bu nedenlerle teknolojik alt yapı yok diye renkli TV'ye "hayır" demek de gerçekçi değildir. Kaldı ki, teknolojik açıdan kendine yeten bir ülke olmayan Türkiye'nin dünyadaki gelişmelerin dışında kalmasını beklemek ya da bu amaç içi çaba göstermek de doğru değildir. Gelişmiş ülkeler siyah-beyaz üretimlerini giderek kısmaktadırlar. Bu durumda dışa bağımlı Türkiye 5-10 yıl içinde siyah-beyaz TV yayınını sürdürmek için gereken yedek parçalarını renkli parçalardan daha pahalı bir bedelle temin etmek zorunda kalabilir.

Özcesi teknolojik açıdan TV'ye "evet" ya da "hayır" demek doğru değildir. Ancak iyice anlaşılması gereken nokta dünyada siyah-beyaz TV ile ilgili cihazların üretiminin giderek azalması, fiyatların renkliye oranla artış göstermesi ve Türkiye'nin de dünyadaki gelişmelerden soyutlanamayacağıdır.

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

18.40 TV FİLMİ

Başrolde yine "Kunta Kinte" oynuyor

Bir sokak çocuğunun portresi

"BİLLY: PORTRAIT OF A STREET KID"

Yönetmen: Steve Gethers
Oyuncular: Le Var Burton, Ossie Davis, Dolph Sweet, Michael Constantine, Tina Andrews
Yapım Yılı: 1979

Yaz sezonu her cumartesi televizyon için özel olarak çekilen yabancı filmleri izleyeceğiz. Dünyaca tanınmış yabancı şirketlerin birbirleriyle rekabeti yüzünden halkın beğenilerini dikkate alan yapımlar genellikle toplumsal sorunları işliyor.

İşte ilk izleyeceğimiz film, ABD'nin kara yüzü gettolarda, derisi siyah olanlar için yaratılmış sefalet yuvalarında geçiyor. "Bir Sokak Çocuğunun Portresi"nde başrolde oynayacak Billy'yi Türkiyeli izleyici hemen tanıyacak. Billy geçtiğimiz yıl en beğenilen dizi seçilen "Kunta Kinte"nin genç Kunta'sı Levar Burton.

New York Times bu filmi "yılın en ilgi çekici TV filmi" olarak ilan etmişti. Türk seyircisinin de ilgiyle izleyeceğini sanırız.

22.23 TV'de Türk Sineması

Talihsiz bir film

MEMLEKETİM

Yönetmen: Yücel Çakmakçı
Oyuncular: Tarık Akan, Filiz Akın
Yapım yılı: 1975

"Memleketim"in talihsizliği "Bir Sokak Çocuğunun Portresi" ile aynı günde oynamasından geliyor. Almanya'da psikiyatri dalında tez hazırlayan Mehmet (oyuncusu da Tarık Akan'dır) geleneklerine bağlı, memleketini seven bir tip olarak çiziliyor. Ancak Avrupa'ya hayran olan sevgilisini doğru yola çekmek isteyen Mehmet'in gelenekten anladığı ne yazık ki halkın değil Osmanlının saray kültürü, geleneğidir. Mehmet söylediğine bakılırsa bir köylü çocuğudur ama görünüşü ve davranışları Batı hayranı sevgilisinden pek farklı değildir.

Mehmet'in ağzından empoze edilen yönetmenin fikri, bütün buluşların Doğu uygarlığına ait olduğu, bunların Haçlı Seferleri sırasında Batıya geçirildiğidir. Belirtmeden geçemeyeceğiz, eklediği gerici fikirleri bir yana bırakırsak, Yücel Çakmaklı bu filmi karşı çıktığı Batının bir yönetmeninden, Vittorio De Sica'nın "Güneş Çiçeği"nden kopye etmiştir.

TELEVİZYONDA BUGÜN

17.00 HABERLER

17.05 VİKİNGLER

Dizinin bugün yayınlanacak 5. bölümünde, korsanlar daha kuvvetli olduğu için Vikingler onlardan kaçmaya çalışırlar. Viki bu güç durumdan kurtulmanın çaresini buluverir

17.30 GENÇ KAYAKÇI

Sürekli filmin "Katil Köpek" adlı birinci bölümü yayınlanacak.

17.55 JETGİLLER

18.20 POP MÜZİK

18.40 TV FİLMİ

Bir Sokak Çocuğunun Portresi

20.30 HABERLER

21.18 SOLİSTLER GEÇİDİ

Programda Gülden Pelit, Nuri Sesigüzel, Mahmut Tuncer, Kevser Tanrıkut, Adnan Şenses, Salim Dündar ve Sezen Aksu ekrana gelecekler

22.33 TV'DE TÜRK SİNEMASI

Memleketim

23.54 HABERLER